

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖG MÅN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 16 APRIL 1916.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELIN WAGNER.

RYTTARFESTEN I KRISTIANSTAD.

Från vänster: Löjtnant Ewe, fru Kleberg,
löjtnant Strähle, fru Ekeröth,

löjtnant Mörner, fröken Dieden, löjtnant Torsslow,
fru Jakobsson.

VÄREN HADE KOMMIT SOM I ETT ENDA trolslag med blekblå luft och ljum vind. Och det var som om den gamla anrika staden vid Helgaån låge försänkt i luf dröm — just på väg att vakna.

Men trots den härliga vårdagen strömmade alla människor mot samma mål — ner mot Norreport till Gamla kasern, där en turnering af sena tidars riddare skulle gå af stapeln.

Men när man väl kom in, fann man snart, att det inte alls var något offer att för en liten stund lämna solen och våren på tumenhand där ute.

För därinne möttes vi af en äkta cirkusstämning. Eggande musik, doft af detta något, som man inte kan ge annan benämning än att det "luktar cirkus", och en fullsatt salong med många förväntningsfulla barnögon.

Hvad som presterades på arenan under det ett par timmar långa programmet var verkligen både vackert och roande, ja, emellanåt rent betagande. Och mer än någonsin fick man den uppfattningen att ridkonsten hör till de verkligt sköna konsterna.

Under första numret, en kadriilj, vackert och smidigt riden af tolf konstapelskoleelever, ömsom

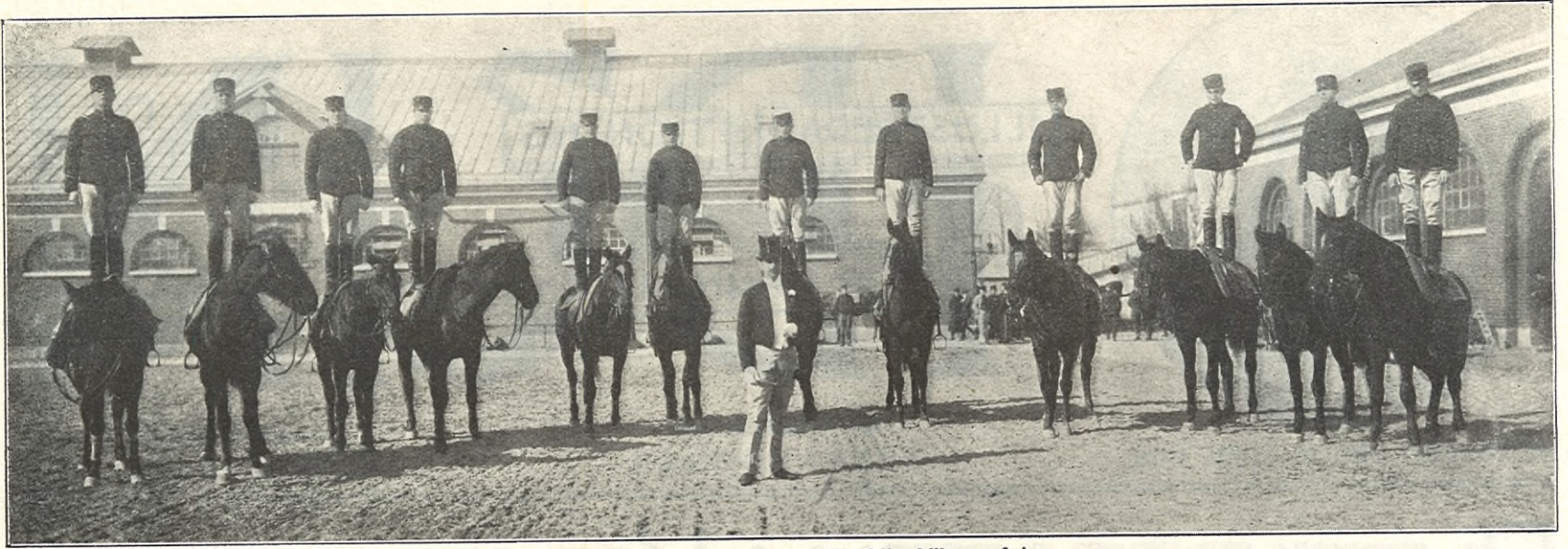
Volligeryttarne löjtnanterna Mörner och Torsslow.

sittande, ömsom stående på hästarna, och ledd af löjtnant Cavallius, inträffade en ganska lustig episod, då ledarehästen plötsligt blef allt för skämtsam. Med allvar i blicken gick löjtnant Cavallius fram till honom och sade någonting, hvilket för vanliga dödliga lät som ett spansk svärord och som hade en rent underbar verkan — ty hästen blef spak som ett lam.

Men vet ni hvad det spansk klingande ordet hvar? Jo, ingenting annat än hästens faders namn — Coveretino. Detta om något tyder väl på intelligens, kultur och fädernas gärningar allt intill etc. — eller hur! Och så påstås det att hästen är dum!

Att tala om allt som bjöds den där vackra söndagsförmiddagen blir alldeles för långt, utan vill jag blott nämna om ett och annat som text till bilderna.

Ett både elegant och roande nummer var furir Kronvalls parforceridt med språng genom silkepappersringar, afklädning på hästen och alla möjliga fänk- och ofänkbara tricks. Och en utomordentlig hjälp hade han äfven af de tre clownerna — Pelle Jynsson (löjtnant Jacobsson), Måns

Konstapelskole-elevernas kadrilj. Otto Nilsson foto.

(löjtnant Kruse) och en namnlös liten en, vig och smidig som en kattunge (en ung baron Palmstierna).

Så var där en damkadrilj synnerligen flott och effektiv, äfvensom en voltigeridt, mycket nobelt och smidigt utförd af löjtnanterna Torsslov och H. Mörner.

Det hela slutade med en nervspännande pantomim framställande en strid mellan indianer och cowboys. Skalperingar och skott och vild ridt öfver hinder och flammande bål.

Totalintrycket var att det hela var "storartadt", som Pelle Lynsson förklarade, då slufapplåderna skallade.

Och långt efter sedan man kom ut i vårsol och dis igen måste man skrafta åt clownernas genomtokiga upptråg. Samt glädjas åt att vår ridkonst står så högt — ty det var verkligen en öfverraskande rikedom på framstående ryttare och präktigt hästmateriel, som visades på denna ryttarfest, hvilken gafs till förmån för Wendes regementes sport- och idrottsföreningar.

H. S-G.

Mor och son.

Skiss af TERESIA EURÉN.

ÖFVER GÅRDSPLANENS KNASTRANDE sand gick en man med långa, dröjande steg.

Kommen fram till gräsrundeln i midten, stannade han och betraktade hufvudbyggnaden. Han såg på den skarpt, värdesättande. I en stor blick grep han hela taflan där framför honom: den hvita fasaden och dess brutna mansardetak, den breda, utskjutande trappan med afrundade hörn, de smårutade fönstren, och där på båda sidor, bakom ligusterhäckarnes ram, den skymtande trädgårdens äldriga kronor.

Han vände sig om mot de typiska svenska herrgårdsflyglarna, som bildade portal till själfva uppkörsvägen. Med ett ögonkast åt vänster fick han inom sin synvinkel ekonomigården, den gamla pumpen, kasianjerna, som under sitt löfverk till hälften dolde det upphängda diminutiva visthuset med sina tageltygsväggar; så vred han hufvudet åt motsatt håll och mönstrade grönsakssängarnes frodiga sådd.

Man skulle kunna tro, att det var en spekulant, som för första gången såg en salubjuden egendom, och ändå kände denne betraktare alltifrån barndomen minsta detalj i det hem, som här visade honom sina yttre konturer. Han var född därinne i det vackra rummet en trappa upp med utsikt åt svandammen, han hade som pojke fantiserat om tapeternas jaktbilder och kikad nyfiket ut genom "oxögonen", som vette åt den skumma hallen. Han hade stått skygg framför Karl

den tolfte bibel på sitt snidade stativ därnere i stora salen, bibeln, som alltid var uppslagen vid tio Guds bud. Han hade under ljumma höstmornar sprungit ut i nattskjortan genom glasdörrarna åt andra sidan för att söka päron eller plommon på trädgårdens gräsmattor. Det var hans hem, och han var återkommen hit efter ett halft lufs irrfärder. Men ändå — det var tydligt, att han inte gick här försunken i sina minnen. Det var snarare ett raskt kollationande: där ha vi det och det. Och granskningen hade mycket riktigt sin egen historia.

Ragnar Eke hade trott, att hans hem var honom förhålligt. Den gammaldags strama disciplinen hejdade obändiga rörelser, vidtsväfvande önsknningar. Man kände sig vara en infogad sten i en mosaik, en del af ett mönster, ingenting för sig själf, inte en fri och ansvarig individ. Så bröt han sig tidigt lös. Kom till Amerika, slet ondt, fick nog af en regellös tillvaro och obunden kraftutveckling. Kände inom sig en doft pulserande smärta och förstod, att han saknade hemmet, att han älskade till och med dess brister — längtade, längtade, kysste i minnet de nötta golfhilljorna, lade sin kind mot trädgårdens daggvåta grästorf! Han hjärta svallt, men stoltheten bet ihop tänderna, och han fortsatte sin ensamma kamp.

Nu började han föra ett dubbelt. Energistiskt arbetade han sig upp, steg för steg. Den länge, bredaxlade svensken med den mäktiga pannan öfver djupt liggande ögon och en mun, som lycktes sluta sig om en hemlighet eller ett osvikligt löfte, gjorde intryck af en framtidsman, en som inte skulle säga tillvaron farväl utan att ha gjort sin insats och tagit sin vinst.

Och hans dag kom. Efter att ha experimenterat och trefvat, misslyckats, försökt på nytt, omigen och omigen, hade han slutligen sin stora upptäckt viss och klar. Den kemiska fabrik, vid hvilken han länge varit anställd, kom genom oförusdda omständigheter i hans händer. Gubben, som ägde den, lägger sig och dör. Till allmän häpnad är det konkurs efter honom. Miljardären, som Ragnar fiskat upp ur vattnet efter en bilolycka några veckor förut, lånar sin räddare den nödvändiga summan — och så kunde nu denne realisera de stora förvärfsmöjligheter hans uppfinning innebar.

Men jämsides med denna yttre frammarsch gick en inre vandring, en parallell linje, som dock ledde i rakt motsatt riktning, ledde tillbaka till utgångspunkten. Han släppte

aldrig med tankarne hemmet, modern. Hans mor — sällan och fåmält skref han till henne, men aldrig hade hon i barndomen och ungdomen stått honom så nära som nu.

Medkänslan med modern hade kommit som en frukt af mycket lidande. Han förstod henne. Lugnt bedömande som en främling och likväl med kärlekens förbarmande såg han henne för första gången, såg henne afklädd allt det som skrämt och förbittrat — en ensam kvinna, modigt döljande sin ömhetstörst, hörsammande pliktens bud. Pliktens, sådan hon förstod den: först och främst den att vidmakthålla hemmet, att hålla det uppe på ett högt plan. "Jag står på helig grund", hade hon sagt, "och jag viker icke". Lagen, ordningen, den grannlyckta renheten var hvad hon ville häfda. Mot hvem? Först mot fadern. Dunkla minnen talade om mycken sorg och många förödmjukelser från det hållet, tragiskt avslutade genom ett själfmord. Så mot sonen, Ragnar — eller mot farsarvet inom honom. Systemet var en liten försagd och snäll flicka, annat var det med honom, det obändiga sorgebarnet. Hans vilja brottades med moderns. Och ständigt, ständigt, obevekligt kände han sig öfvervakad, motad. De svarta brynen öfver moderns genomskådande ögon blefvo hans skräck. Han erfor till sist en fysisk plåga, när han såg dem sammandragas. Detta var i barndomen. Som yngling kände han mest kritiklust och trots.

Men nu... Där stego fram bilder, som minnet omedvetet behållit. Modern på knä vid hans säng, då hon trodde honom sova: "Min gosse, min gosse! Skall jag kunna rädda dig?" Ett annat tillfälle längre fram: Han hade ridit ut på den vildaste hästen i stallet, utan lof förstas, hade fallit af och, mörbultad men oskadd, knogat hem till fots. Han hade väntat skarpa bannor, men modern hade inte sagt ett ord; ögonen stodo stilla, onaturligt stora, det ryckte kring munnen. Och under konfirmationstiden — efter några hänfulla ord han en gång fällt om "fattigdomsbeviset i att jämt kräfva och förbjuda... skral Gud som det behöfde", hade hon sagt med dämpad röst: "Ja, Gud kräfver, men han väntar bara på att få ge." Tönen hade kommit Ragnar att undra. Nu förstod han den undertryckta längtan, som legat däri. Och blicken! Fanns det egentligen varmare ögon än hennes? "Mor, mor, jag är barn af ditt eget! Du har gifvit mig försten, men också den stolta olusten att stilla den med en simpel dryck."

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	< 3.50	Halft år.....	> 5.—
Kvartal.....	< 1.75	Kvartal.....	> 2.50
Månad.....	< 0.75	Månad.....	> 0.90

Iduns byrå och expedition, Stockholm, Mästarsamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonkontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonpris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textside.	30 öre efter text. 35 öre
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

Visst hade han haft sin Sturm-und-Drang, då han trefvande sökt på olika håll, yr af allt det, som jäste inom honom. Men aldrig hade hans inre manliga värdighet släppt taget; och hvad kvinnor beträffar — ja, de som kommit inom hans räckhåll till att börja med, dem hade han snart affärdat med en axelryckning: "you little bit of dirt." Flickan på baren — hög barm, svällande mun, rå som en potatis. Cabaretdivan — ljufva ögon, fräcka sånger. Och så vidare, m. fl., m. fl. — råhet, råhet öfverallt! Senare hade han ju stigit på rangskalan äfven i sådana erfarenheter. Men innerst satt en inbiten kritik, som hittills inte blifvit tillfredsställd. Och han förstod nu, hvad den betydde: det var minnet af modern. Han hade något att jämföra med! Och det ville ju något till för att stå sig vid den jämförelsen. Han kom ihåg hennes hvita panna under det svarta håret, de energiska dragen med den talande mimiken, gestaltens fria resning och mjuka kvinnlighet. Men först och sist var det hennes själsegenskaper. Det omutliga, orädda kynnet, den friska humor, som någon gång sprang fram lik en vederkvickande stråle ur en dold källa, det stolta rättfärdighetskraftvet — allt bildade i hans minne en förnäm och fulländad typ. Själftva hennes starka härskarinstinkt, som eggat gossens motstånd, hade blifvit mannen kär. Och hur hade hon inte arbetat! Han hade hunnit se hennes nacke krökas, hennes små fina händer bli seniga och härdade. Klokt ledde och ordnade hon allt, men hon ville också ta i, visa att hon ingenting skydde, att hon icke fordrade af andra, hvad hon själf ej var mäktig.

Det hade kommit fullbana till honom, allt detta, småningom, vällt upp inom honom som en stigande underjordisk flod af minnen. Och så med ens kom något, som bröt igenom förhårdelsens skikt därofvän. Det

var en underrättelse hemifrån. Systemen hade skrifvit, förtviflad.

Ragnar visste att faderns slöseri starkt kringskurit hvad som en gång varit ett ansenligt gods. Återstoden var nu endast en obetydlig landtård ett stycke utanför en stor stad. Visserligen tedde sig den gamla hufvudbyggnaden med park och trädgård imponerande nog. Men — staden växte och behöfde utrymme. Den sökte hvad den uppsluka månede, gamla papper hade gräfts fram, och det hade bevisats, att just den jord, som återstod af Ekegården, med rätta tillhörde staden och aldrig blifvit friköpt. Moderns lilla kapital hade icke kunnat täcka det enormt stegradet tomtvärdet, äfven om en inlösning nu tillåts. Alltså — där stodo de båda kvinnorna hemlösa. Inom ett år skulle de vara afhysta.

Ragnar hade rest så godt som omedelbart. Ett var klart för honom: hemmet fick ej sköflas. Hans mor skulle lefva sina återstående dagar inom det hem hon skapat och uppehållit. Och lösningen — den beredde honom en oerhörd tillfredsställelse, sedan han funnit den. Litet amerikansk var den ju, han hade ju inte för inte varit yankee så många år! Vandrande på atlantångarens däck, tänkte Ragnar ut detaljerna, njöt i förväg af alla svårigheter att besegra. Ja, och här var nu resultatet!

Gården, som låg där framför honom i det tidiga morgonljuset, det var densamma, som han kallat sitt hem — den hade bara bytt plats! På andra sidan staden, och litet längre bort från den, hade han funnit det lämpliga material han behöfde, d. v. s. en gammal gård med liknande belägenhet och vegetation. Den köptes, byggnaderna refos ned, omgifningen formades till något nytt. I Föränta staterna hade han sett en

folkpark skapas i en sandöken. Våldiga träd hade forslats vintertid, med det hårdfrusna jordblocket skyddande rötterna, och omplanterats. Efter detta mönster grep Ragnar sig an med sitt verk. Bit för bit flyttades trädgård och park eller kopierades, tills infattningen var färdig och endast byggnaderna saknades.

Förberedelserna hade hittills kunnat hållas hemliga för modern, som låg sjuk, nedbruten till kropp och själ. En resa till Karlsbad föreskrefs så af den invigde och högeligen inresserade husläkaren. Protester gjordes visserligen, ifriga protester, af den gamla damen. Skulle så stora kostnader göras för henne? Och skulle hon "lata sig" så grundligt? Det vore alldeles för tokigt. Men ingenting hjälpte. Ragnar förklarade med ett lugnt leende att nu var det han, som skulle ha sin vilja fram. Han skulle väl visa hvem han bräddes på.

Allt ordnades på bästa sätt för att bevara hemligheten. I skymningen förde den åldriga kalesschen och den snubblande hvita hästen "gamlafrun" bort från gården, för första gången på länge — och för sista gången.

Sedan hon rest, utvecklades en feberaktig verksamhet: husen flyttades. Och här gick nu sonen för att afsynas allt, ty i dag skulle modern återvända...

Några timmar senare satt en gammal kvinna i luthuset under de lummiga träden. Tårar strömmade ur hennes unga ögon i det härjade ansiktet, och hon smekte hufvudet, som hvilade i hennes knä. "Min gosse, min gosse, tack för hvad du gifvit mig! Ack, vi kvinnor — ett söka vi lifvet igenom, kärlek behöfva vi alla. Hur ofta tigga vi inte ömhet och mötas af passion... Men detta, detta är kärlek!

EN OCH HVAR KAN SÄKERT SJUNGA
i sitt hjärta någon visa
om en kvinna, som har gifvit
honom något varmt att gömma,
något, som han ej kan glömma,
hur än lifvet sedan blifvit.

Minns du väl din barndomstid,
dina lekar, dina nöjen,
dina sorgar, dina löjen, —
hvem tog alltid del däri;
hvem var den, som vid sitt hjärta
bar dig tåligt och i smärta
födde dig och sedan
log åt smärtorna och smekte
dina kinder, barn, och lekte
med dig, där du låg i sängen,
eller sprang bland blommorna på ängen?
Hvem var den, som gaf dig tukt
och lärde dig ditt eget värde
och som närde
dig med goda tankar och med ord, som brände
sig i barnasinnets och som tände
viljan i din unga håg?
Minns du i hvems knä du låg
med ditt hufvud, när du kände
lifvets tyngd och dess elände,
minns du, hvilkens hand dig strök
mildt försonligt öfver pannan?
Smeka så kan ingen annan
än din egen gamla mor.

Lifvet skiftar, ung blir gammal,
pojken växer upp till man, —
lycklig den, som tidigt fann
något ungt och vänt att vinna,
lycklig den, som fann en kvinna
till ett skydd i brytningsår,
och hvars första mandomsvår
vigdes åt en huldrik maka
och ett hemlifs ljuflighet.
Ty intet i världen är större än detta
att äga ett hem, som man kallar för sitt,
och ingen kan så som en hustru dock lätta
bekymren som tynga, — och göra det fritt,

TILL KVINNAN.

Vid Wermländska Sällskapetets i Stockholm 100-årsjubileum den 1 april 1916.

som man burit inom sig och långtat förlösa.
Hvem kan som en kvinna så hängivet slösa
på den, som hon älskar, sin kärlek, sin tro;
hvem kan som en kvinna ge sinnena ro!

Och dock, — det finns kvinnor, som illistigt veta
att hetsa ett manfolk och egga och reta
ett stackars fattigt manfolk till dårskap och stoll;
det finns skrömt, det finns troll,
det är farligt att säga, hvad de heta.
Det finns också små kvinnor, som skälmlie så nätt
och som röra sig så sirligt i vals och polkett, —
det finns kvinnor af blommande lätthet och grace;
det finns andra som stelnat i pose och grimas
och som stegat sig sneda i step och maxise
och njutit sig leda på tusende vis.

Nu tänker du, gamle, på ungdomens dar,
långt innan en barnstämma ropte dig far,
du tänker på flickan, som sedan blef fru, —
mähända en annans, — det händer så ju.
Hur var det, — hon stod i bersån,
det var häggdoft och kärlek och gubben i mån,
och du kom med ditt klappande hjärta och bad
och tiggde, besvor, och var ledsn och glad,
och så svarte hon ja, och du kände med fröjd,
hur du lyftes af svaret till himmelens höjd.

Men kärleken skänktes väl icke åt alla,
det delas så underligt ut därutaf, —
och olika människolotterna falla, —
hur mången fick intet, fast allting hon gaf!
Ett lif utan kärlek är dött och eländigt,
ett lif utan sol är som grafsorg beständigt,
men kärlek och kärlek är vidtskilda slag,
en gifver sin kärlek åt arbetets dag,
en annan sin make, en tredje sin vän,
en fjärde det själviska jaget igen.
Jag tänker på kvinnan, ej den som blir mor,

men som ändå gör kärlekens insats i lifvet,
den tåliga tysta, som släpar och gnor
och ändå har fridsamma ord i allt kivet, —
den kvinna, som fostrar och lär våra små
och ger dem så kunskapens arf till att gömma,
den kvinna, som kvinnotals-talarne glömma
och balkavaljerer ha svårt att förstå.
Jag tänker på kvinnan, ej den som blir vif
och har fridsamt och trifsamt vid husliga härden,
nej, kvinnan som offerar sitt lif
med att hjälpa de lidande arma i världen,
en slum-syster, sköterska, barnavårds-mor,
en som mer än man tror
gör den verkliga kärlekens insats i världen.
Jag tänker på henne, som helar de sår,
som krigs-galna män lätit folken föröda,
på henne, som kärleksfullt fäller en tår
öfver vänners och fienders döda.
Jag tänker på kvinnan, som sträfvat för bröd;
kanhända en syster, som sitter där trägen
och sömmar och sömmar och lider sin nöd
att hjälpa sin broder ett stycke på vägen.
Jag tänker på henne, som stretar sin dag
för lifsuppehållet i tunga lokaler,
alltmedan en annan i blomligt behag
fladdrar sorglös på nöjen och baler.
Ja, lifvet är fattigt, och lifvet är rikt —
den är lycklig, som lefver det ärligt.
Men allt har sitt värde, båd' fattigt och rikt,
och hur det än är, är det härligt.

Du gamling, du yngling, du kraftige man,
tänk efter helt tyst och besinna,
om icke det bästa i lifvet du vann
har samband med någon kvinna!

Man tackar väl icke för sådant med ord
och icke med hurrning och skålar,
men hvarhålst jag möter en kvinna på jord,
en ful — eller skönhets, som strålar,
en rik eller arm,
så blifver jag varm
om blott hennes känsla kan brinna,
om blott hon är helt ut en kvinna.

HELGE KJELLIN.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt kartong.

Afviga och räta.

Sy-Linas intryck af svenskt nutidslif i familjekretsar och annorstädes.

VI.

HALTA-DORIS BRUKAR SAGA ATT OM man sjunger på morgonen, så kommer man under höksvansen innan kvällen. Det vill säga, att det kommer att hända en något förargligt eller ledsamt, om man är allt för glad åt någonting. Och det har verkligen besannats för mig, inte bara en utan många, många gånger.

Naturligtvis var min svarta sidenklänning alldeles för tunn att gå och ståta med i kylan i Stockholm, och när jag kom hem, fick jag en grufelig lunginflammation med — ja, hvad var det nu doktor Berg kallade det, det lät som applikationer — som gjorde att jag fick ligga i nära två månader.

Och så som jag är nu har jag aldrig förut varit i hela mitt lif, fast jag haft det hårdt och svårt ofta nog, men då har det varit för de minas skull och inte för min egen, och det är då inte alls detsamma. Och hade inte moster Blomqvist och Gertrud skickat mig hundra kronor, så hade nog både mors gamla chiffonier med de sjuttiofyra lådorna och dalklockan, som nu mer bara morrar i stället för slår, också fått gå ner till "juden" i Svartgränden.

Inte för att Jonas Lager är jude mer än jag, för de bodde gård i gård med oss, och vi ha lekt ihop tusende gånger så visst som en. Och gått och läst tillsammans ha vi också, så nog är han en riktig kristen alltid, fast han har pantbank och är svart i håret.

Tänk om mamma lefde och finge se den där lilla fula bunten med pantkvitton, som ligger i chiffoniern, då blef hon minsann inte god på mig. Men hvad skulle jag göra?

Och nu gäller det bara att trafva på på maskin och att ta igen tiden. "Syhäst" är minsann inte ett så gale ord som man skulle tro.

När jag nu tänker på Stockholm och allt som hände då — tänk aldrig ett ord fick jag ur Fingal om hvad den där Skuggan ville nomon där uppe i navigationshytten, fastän jag berättade hela halsbandshistorien — så tycker jag att det är som en evighet sedan dess. Och det känns som om det inte alls vore jag som varit med om allt det där hemlighetsfulla och märkvärdiga.

Förresten är fröken Gudrun gift nu sedan en vecka och dom tror att direktör Roberts sitter fängslad i Ryssland. Medan Fingal — som lämnade Värtan två dagar efter sedan jag kom, för att lossa i Norrköping, för rederi kunde inte vänta längre — nu går emellan London-Derry på Irland och Marseille.

Genast jag kom ut till Brennska, det är där jag syr nu, bad jag att få titta på krigskartan på kontoret för att se var London-Derry ligger. Och inspektorn, som är den snällaste människa som finns, sade att nu behöver jag inte vara orolig alls för skeppar Blomqvist, ty farvattnena på den kanten måste England för sin egen skull hålla klara.

Hvad det beträffar att oroa sig, så är det nog så att jag hvarken har tid eller kraft att oroa mig för någonting just nu annat än för mitt dagliga bröd. Men den som aldrig varit med om det, kan alls inte sätta sig in i hur en annan har det. Utan de tro att man är likgillig och utan känslor.

Men det är minsann ingen konst att gråta

öfver krigets fasor och att beskärma sig öfver "den stora massans intresselöshet", som doktorinnan Berg sade häromdagen. Då man inte har ett skapande dugg annat att göra än att läsa tidningarna från den första raden till den sista och att sluka alla möjliga böcker om kriget.

Pröfva bara på att kämpa med döden och nöden, då de sitter på hvar sin sida om sängen och grinar en rakt i ansiktet, alldeles som i "Enhvar", som Fingal och jag var och såg sista kvällen, så kunde det nog hända att många vältalande, gråtande fruar kanske skulle finna att — hur det är — så står man ändå sig själf närmast.

Men till den arten hör nu inte alls fru Grönberg på Brennska, ty fastän hon gift sig till rikedom för att få det lugnt och bekvämt, så tar hon aldrig i en bok eller en tidning och kriget är som om det alls inte finnes till för henne. Hon ger sig inte ett ögonblicks ro på guds långa dagen. För så snart hon inte håller på med maten och härjar med jungfrurna i köket, så sitter hon inne i den kalla salongen, där det alltid luktar instängd och syr tapisseri för brinnande lifvet. Man skulle nästan tro att hon vore en fånge, som håller på med sitt straffarbete. Och med dessa arbeten förstör hon hela hemmet, för någonting fulare har jag aldrig sett.

Öfver dörren till patron Grönbergs rum hänger en bonad, på hvilken det står med stora bokstäfver: "Efter vin växer snack", hvilket jag inte alls tycker är passande, och öfver matsalsdörren: "Den som gapar efter mycket mister ofta hela stycket", och det må ni tro dom har roligt åt i stan.

Fast just nu har fru Grönberg annat att tänka på än sina tapissierier, för teaterkommittén här i stan skall ha en stor tillställning i nästa vecka i Goodtemplarhuset — vi ha ingen annan teater, men det är meningen att vi ska få en så småningom — med sällskapspektakel, tablåer, sång och deklamation. Och båda flickorna Grönberg, de mest bortskämda flickor jag någonsin sett, ska vara skyddsänglar och stå på hvar sin sida om en fallen krigare. Hvilket säkert blir vådligt rörande och vackert.

Men ni kan nog förstå, att det alls inte är lätt att sy änglakläder. Fastän jag satt så länge och såg på änglarna i "Enhvar", så mins jag rakt inte hur dom såg ut. Bara att dom stod med spända vingar alldeles som om dom flög, och jag tycker det skulle passat bättre om vingarna legat mjuka och slaka på något sätt.

Men det vill flickorna Grönberg inte alls gå med på, utan nu ska dom ha långa släpande klänningar alldeles som Gärningarna, för någonting som föll så vackert har jag aldrig sett, och stora utspända tarlatansvingar.

Och historiska porträtt och roccocomenuett och Karl XII:s liktåg, som jag såg på Nationalmuseum skall det bli. Så nog blir det som sagdt både rörande och vackert.

Men hvad som hvarken är rörande eller vackert, det är att höra hur afundsamma alla människor är mot hvarandra, då det är frågan om sällskapsspektakel och sådant där. Och det säger jag, att vore jag någonting annat än den obetydliga Sy-Lina jag är, så minsann jag skulle bry mig om att ställa mig i spetsen för någonting. Nog kan man tycka att det är otacksamt att sy många gånger, då man gör sitt allra bästa och kunderna ändå inte bli nöjda, men hvad är det mot all den otacksamhet som de bli utsatta för,

hvilka försöka göra någonting riktigt trefligt och bra för staden och samhället.

För en tid sedan, medan jag låg sjuk, spelades här en mycket rolig teaterpjäs för kulspruteinsamlingen, och både Mathilda Ruuth och alla andra, som inte hade med saken att göra, tyckte att det var så lyckadt och bra alltsammans och fullt hus var det båda kvällarna.

Nå, medan jag så sitter och syr vid salsfönstret på flickornas änglaklänningar, så kommer fru Grönberg in i salen — här i huset håller alla människor till i salen, jag tror aldrig att salongen användes till annat än att sy tapisseri i — med tre teaterkommittédamer.

Och då fick jag minsann höra på annat när det blef tal om de där teateraffnarna för kulspurutorna. Ty någonting mera misslyckadt, menade teaterkommittédamerna, fick man leta efter och att det var rent sorgligt att se att allmänheten har så lite omdöme och så dålig smak. Samt att det lysande resultatet helt och hållet var beroende på att de lyckats ställa sig in med tidningarna och att fröken Björkebladh, författarinnan ni vet, skrifvit ihop en prolog, som var så sentimental, att man knappast kunde stå ut med den.

När de så kom in på hur förbittrade alla de medspelande blifvit på regissören, jägmästare Carlqvist, för att han var så fodrande och hänsynslös och dessutom inte ens bjöd på så mycket som en droppe punsch eller en kopp kaffe på insamlingens bekostnad, så blef dom så ifriga, att man knappast kunde höra hvad dom sa.

Nog är detta ändå bra underligt, när jag själf hörde fru Åkerblom säga till doktorinnan Berg, att jägmästaren var en idealisk — ja det sa hon — teaterdirektör, och Mathilda Ruuth påstår att fröken Björkebladh läste upp sin prolog så gripande, att människorna grät och att både mynt och sedlar haglade öfver henne på scen. Hvilket inte alls gick in i programmet, utan blef en fullkomlig öfverraskning.

Men nu skulle de, teaterkommittédamerna. isället visa allmänheten hvad god smak vill säga, för så riktiga tablåer ha säkerligen aldrig förut förekommit här i stan — men så ha de också en musei-amanuens med i kommittén — hvad det nu kan vara bra till. För jag har sett honom ute på gatan och jag tycker alldeles att han ser ut som en mamsell, om bara det där lilla pipskägget vore borta.

Men kan någon människa säga hvarför ingenting är bra som man inte varit med om själf. Hvarför skall man hacka och rifva ner på allt. Jag är så trött nu om dagarna och vårsolen skiner så härligt, och när jag hör allt bittert och elakt, så kan jag inte hålla tillbaka tårarna. Utan får jag sitta där och snyta mig och torka ögonen ideligen, för det vore ju ett skinander elände, om det komme fläckar på tyget.

Men som väl var kom kaffebrickan in med det samma och fru Grönberg var så rar att låtsas om ingenting, fastän hon såg att jag satt där och lipade, utan bjöd mig bara att komma fram och dricka kaffe med de andra.

När de då fick se hur ynkelig jag såg ut alldeles som ett litet fågelskrof, så blef det ett fasligt beskärmande. Och kommer väl fruarna in på att tala om sjukdomar — då — då glömmet dom allt annat, och så slapp jag höra mer tråkigt den gången.

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — —

4:de upplagan nu utkommen.
30 tusen ex. Pris Kr. 5: 50 inb.

Konstfliten, Göteborg.

Konstnärligt verkingsfulla mönster och färgsättningar. Prover sändas till påseende. Precisera noga vad som önskas.

Mattor, gardiner,
möbiltyger, dräkttyger.

Räddning

VI ÄRO JUST NU INNE I DEN tid, då drunkningsolyckorna höra till ordningen för dagen. Det är de svaga isarnas tid, och man kan knappast slå upp en tidning, utan att det står att läsa om en eller flera som varit i lifsfara. Statistiken visar också att årligen öfver 1,100 människor omkomma i vårt land genom drunkning och samma officiella statistik ger äfven klart besked om att en afsevärd del af dessa spillda människolif kommer på de svaga vårisarnas konto.

Att taga sig upp ur en isvak är heller ingen lätt sak och det är med detta som med mycket annat här i lifvet, man kommer icke underfund med hur svårt det är, förrän man

Fig. 1. Man måste ha något att hugga fast i isen. En 5-öring duger i brist på annat.

Fig. 2. Hur man drager sig upp ur en isvak genom att hugga en spik i isen. Kroppen skall dragas upp sidledes ur vaken.

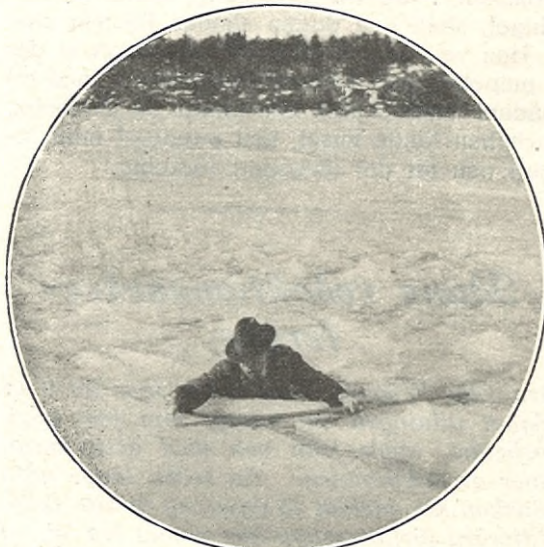

Fig. 3. Hur man icke skall bära sig åt. Om man vänder magen mot iskanten flyta benen upp under isen och man kommer inte ur fläcken.

skall försöka göra det. Det fordras både styrka, lugn och äfven en viss färdighet i simning för att man skall kunna klara sig själf upp ur en isvak. Det kalla vattnet verkar ytterst irriterande, isstyckena skära in i händer och ansikte, den hala iskanten ger intet förfäste, och när man äntligen kommit upp med armar och öfverkropp, fastnar man med benen under iskanten och ligger där dubbelvikt och kafvande utan att komma ur fläcken.

Det är emellertid med detta som med allting annat, att de flesta svårigheterna komma sig af obekantskap med bästa sättet att utföra saken, och många ha fått släppa lifvet lifvet till därför, att de, vid sina försök att taga sig upp ur en isvak, gjort tvärt emot hvad de skulle göra. Hvem tänker t. ex. på, att bästa sättet att taga sig upp ur en vak, om man icke har något fast och hårdt

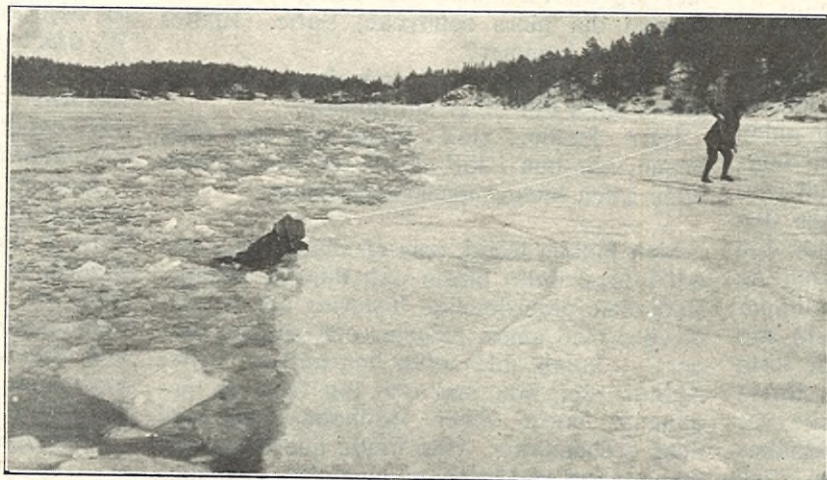

Fig. 6. Äfven en person, som drages upp med med räddningslina, skall vända ryggen mot iskanten. Th. Modin foto.

ur isvak.

man få tag i en lång plank, kan det ske utan allför stor risk. Plankan bör vara ett par tre manslängder lång, och finnes ingen så lång till hands, kan man taga flera plankor, som då lägges zig-zag bredvid hvarandra för att åstadkomma tillräcklig längd. En stege är ännu bättre. Man lägger sig på mage på plankan och drar sig fram öfver isen med tillhjälp af ett par spikar eller andra hårda föremål. När man kommit tillräckligt nära vaken, tar man af sig rocken och håller i ena rockskörtet (ej i ärmen, ty den kan slitas af) och slänger det andra rockskörtet till den nödstälde. Man tillsäger honom att vända ryggen mot iskanten och skjuter så plankan intill ryggen på ho-

föremål att hugga i iskanten, är att vända ryggen emot densamma och hala sig upp genom att sätta armbågarna mot iskanten och sparka på med några kraftiga ryggsimtag. Är isen svag, är detta helt enkelt den enda möjligheten, och man måste då hala sig fram öfver isen på rygg, under det att den alltjämt brister under benen ända tills man når tillräckligt bärkraftig is. Hur ytterst påfrestande detta är, kan hvar och en förstå, och äfven de starkaste karlar ha gått under vid dylika tillfällen.

Har man en isdubb att hugga i isen, underlättas arbetet betydligt. En lång grof spik gör samma tjänst. Man hugger dubben i iskanten så långt fram man når med händerna och drar sig upp sidledes såsom figuren visar. Har man icke något dylikt verktyg till hands, kan i värsta fall en 5-öring göra samma tjänst, men då får man endast helt försiktigt hala sig upp öfver iskanten. Det gäller då att få benen att flyta upp, och klokast är nog vid dylika tillfällen att vända ryggen till så mycket som möjligt, ty då flyta benen själfmant upp.

När man intet fast föremål att hugga i iskanten, misslyckas i de flesta fall ett försök att gå upp framlänges. Det fordras ett ganska stort mått af simmareskicklighet och äfven en betydlig styrka för att taga sig upp på det sättet, enär händerna halka på iskanten, och man endast har simtagen i vattnet som "fäste". Äfven när man vänder ryggen till, äro svårigheterna ganska stora, i synnerhet i det ögonblick som figuren visar, enär iskanten tar emot i veka lifvet. Det gäller då att kasta hufvud och rygg tillbaka så mycket som möjligt och i samma ögonblick taga ett kraftigt bentag, så att hela kroppen kommer upp på iskanten, och man kan få upp ena hälen, såsom figuren visar.

När man skall hjälpa andra upp ur en isvak, gälla alldeles samma principer. Om man t. ex. kastar en räddningslina till en person, som gått ner sig i en vak, skall denne gripa linan och vända ryggen till, hvarefter man, icke för hastigt, drager honom intill iskanten och upp på isen. Vänder han framsidan mot iskanten komma benen ofelbart under isen, och linan slites hellre ur händerna på honom än han följer med upp. Figuren visar tydligt, hur det skall gå till.

Att rädda en annan person, som gått ner sig på mycket svag is, är särdeles vanskligt, men kan

Fig. 4. Har man ingenting att hugga i iskanten, måste man gå upp ryggledes. Ryggen sättes härvid mot iskanten, armarna bredas ut, händerna taga stöd och

Fig. 5. med ett par kraftiga bentag glider man upp på iskanten.

nom och halar sakta upp honom, så att skuldrorna komma upp på plankändan. Därefter hasar man sig sakta baklänges med tillhjälp af spikarna, dragande plankan och den nödstälde med sig. Hvarken räddaren eller den nödstälde får resa sig upp förrän tillräckligt fast is är nådd, och det kan äfven hända, att isen undan för undan brister under den nödställdes underkropp, som vid dragningen pressas hårdt mot iskanten. Att man behöfver ett par stadiga spikar, en slidknif eller ett par isdubbar till hjälp vid ett dylikt tillfälle kan hvar och en förstå, ty det är icke ett lätt arbete att draga sig själf och en nödställd baklänges öfver isen på det sättet.

Ofvanstående korta anvisningar äro stödda på erfarenhet, som vunnits vid försök att taga sig upp ur en vak under olika förhållanden.

ERIK BERGVALL.

Fädernas arf.

Berättelse af MARIA JOUVIN.

(Forts. o. slut.)

HENNES ÖFVERLAPP KRÖKTES EN smula och blottade hennes egna starka och snöhvita tänder, och hon fortsatte — och med ögon — men nu måste hon förvirrad slå ned sin fasta blick vid det genomträngande ögonkast, som herr Joakim sände henne.

Och Joakim Rööd hade på en gång blifvit som förvandlad. Hans första häfliga ingivelse då han denna kväll fick se fröken Walburg under sitt tak, hade verkligen varit att erbjuda henne att bli härskarinna på Rödholm för att på detta sätt göra ett streck i räkningen för den gensträfvige och vanartige sonen, och himlen själf syntes ha sändt honom denna lösning på en fråga, som intill det ögonblicket förefallit honom alltför intrasslad för att bli besvarad. Men, utan att kunna förklara hur det kunnat ske hade han på en gång öfverrumplats af en underbar, för länge sedan glömd känsla, en väl tillbommad dörr i hans hjärtas innersta rum hade långsamt öppnat sig, och Tysnadens Flod flöt sakta fram ur sitt fördolda gömsle, och på dess dunkla vågor utan sorl vaggades bilden af Sofie. Den plågsamma känsla, som sonens bref upprört, hade vikit för stundens sällsamma uppläckt, Joakim Rööd glömde sin olust och sitt missmod, och med samma brådsktjade sätt som i hans första ungdom räckte han sin hand öfver bordet, och han talade häfligt, om än med en lätt darning i sin röst: — Jag vet inte, Sofie, om ni skall förstå mig, men jag vill ändå tala öppet med er. Ni vet att min släkt sedan urminnes tider häfdat sin rätt till Rödholm med underlydande gårdar. Far och son ha släktled efter släktled trampat i samma fotspår århundrade efter århundrade, och ingenting har kunnat hejda denna stolta ström af fäder och söner i deras besittningsrätt. Onda år, missväxt, dyrtid, sjukdom och död ha varit ondt, som kommit öfver oss blott för att öfvervinnas. Det onda måste alltid på ett eller annat sätt öfvervinnas. Fädernas arf är det dyrbaraste arf vi Röödarna fått, och därför gäller det att på fädernas vis bygga vidare på det som blifvit oss anförtrödt. Och tiden har nu kommit till mig och min son, hvilka samma arf bjudits och af hvilka samma skyldigheter kräfves. Tacksam för detta arf, tacksam för att jag liksom fädren får besitta det sköna landet vid en af Mälarens skönaste vikar, har jag velat sköta det på bästa sätt för att — förkofradt och förbättradt lämna det till min son. Och nu — Af allt ondt, som gått öfver Rödholm, har nu det värsta kommit. — Kan ni fatta det, Sofie? Nu skrifer denne son och fordrar att jag skall sälja — fordrar att jag skall öppna den dammlucka hvarigenom allt som hör till Rödholm så småningom skall strömma bort, och allt skall ha varit förgäfvat. Han teg en stund öfvervåldigad af sinnesrörelse.

— Men, fortsatte han med sänkt röst, — det finnes ett sätt att förhindra detta förstörelseverk. Ni skall kanske anse mig galen och det hela en förflugen tanke — ett hugskott för stunden, därför att det kommit med stunden. En upphetsning — som när den lagt sig kommer att lämna stillje och död efter sig. Men om ni är så klarsynt som jag tror er vara — skall ni se det, som ligger bakom mina ord, och ni skall då förstå mig och känna att det inte är så. Jag sade förut att jag ville tala öppet med er. Min första tanke när jag fick se er här i kväll, Sofie, var att be er bli härskarinna här för Rödholms skull. Nu är det äfven för min egen skull jag ber er — blif min hustru!

Åskvädret, som vid början af måltiden tycktes ha dragit sig bort, var plötsligt alldeles inpå dem, och en klufven blyxt kastade ett våldsamt ljus öfver deras upprörda ansikten, och i samma stund döfvades de af en enda skräll, som följdes af en stönande suck från den beklämda naturen utanför.

Sofie Walburg böjde darrande sitt hufvud djupare, hon kunde inte svara. Herr Joakims anbud hade kommit så tvärt, så oförberedt, men det oförmodade och aldrig drömda i den bestämda frågan gjorde ett djupt intryck på henne.

Men prästen, som med blicken häftad vid de små smörklimpar, som flöto omkring bland isfrasen i kärnmjölksglasen framför honom, begrundande hade lyssnat till herr Joakim, sade eftertänksamt:

— Som Sofie Walburgs skriftefader borde det för flera år sedan ha varit min plikt att ge henne råd, och jag borde ha sagt — gif inte bort din hand, om du inte känner, att hjärtat följer med, och skänk inte ditt hjärta till någon annan än den, som du vågar skänka din tillit. Joakim Rööd har liksom hans förfäder byggt starka skansar kring sin ätts tradition. På den skansen faller hans son, och på den vill han nu också offra dig, Sofie Walburg, om du vill bjuda honom dig själf som offer.

Men Sofie Walburg — som kände en sådan trygghet i herr Joakims närhet som hon aldrig känt tillsammans med Axel Rööd, som alltid oroad henne med inbiliska ord och stormodiga gester, och som kände en obändig stolthet växa allt högre inom sig öfver att hon träffat en människa, som mäktade att fylla sin viljas kraf, — svarade med låg men fast röst: — Nej nej — inte som offer.

Pastor Jon såg länge och allvarligt på henne. — Jag ser, sade han grubblande, — att Sofie på Tidens väg hunnit långt förbi sig själf, och långt förbi den Sofie, som jag trodde mig känna så väl, och nu förstår jag att det redan då, för sju år sedan — hade varit för sent att tala. —

Men hvarken fröken Sofie eller herr Joakim tycktes höra hvad han hade att säga. Fröken Sofie såg ut som om hon lyssnat till och försökte tyda de gåtfulla röster, som sorlade allt högre inom henne, och på herr Joakims drag voro bekymrens skuggor utsläpade, och hans ögon hade fått en djup och mild glans som efter ett långt och tungt tårflöde.

— — — Någon stund senare stod herr Joakim ute på gården för att hjälpa fröken Sofie upp på hennes häst. Det hade blifvit alldeles klart och en blek månskära syntes öfver skogen, där det vådliga åskmolnet förut stått hela dagen.

— I morgon, sade herr Joakim, då han hjälpte henne upp i sadeln, — i morgon kommer jag för att hämta ditt sluttliga svar och begära din mors samtycke, Sofie. Tillåter du, att jag kommer?

— Ja, hviskade Sofie och drog ridhattens gröna slöja fält öfver sitt ansikte.

Herr Joakim stod länge och såg efter henne, när hon i lätt skridt red bort genom allén i den bleka månskensstrimman.

— — — Men Joakim Rööd, som så oförskräckt vågat infoga detta bjärta och djärfva inslag i Rödholms ålderdomliga historias väf — förut väfd med säkra mönster och stadiga färger — kunde inte sofva den natten. Efter midnatt steg han upp och tog fram en urgamal karta öfver Rödholms ägor med dess gränsmarker. Han fände ljus och bredde varsamt ut kartan på pulpeten, och medan han, eftersinnande och långsamt, med

ögat följde de med röd färg klumpigt ritade ytterlinjerna till Rödholms och underlydande gårdars gränsjord, tänkte han:

— Det är sådana som vi Röödarna, som murat upp landet, och ända sedan hedenhös försvarat det med lif och blod hellre än att vi till fiender och främlingar släppa en tum af den fädernaärfda jorden. Rödholms fält-pinnar stå säkert rotade i fädernaerjorden och inte ens den, som har näfvar af koppar, skall kunna lossa på dem eller rycka upp dem, så länge Joakim Rööd håller sitt hufvud ofvan jord. För min son blir jag nu, så länge han framhårdar i sina oresonliga önskingar och fordringar, den elaka trollkarlen, för hvilken han måste fly och lämna allt i slicket, men för mina efterkommande och för hans efterkommande blir jag välgöraren, och de skola välsigna mitt minne, liksom jag välsignat mina fäders — att de ha byggt mig ett hem. — Månstrimman hade flyttat sig och lyst i full glans öfver den på pulpeten utbredda kartan och endast öfver den, rummet låg i hel skygning och herr Joakim var en fläck i skygningen. — Hvad forna tider bruilit — hade mästare Jon sagt —

De forna tidernas "brott" var att Rödholm på ett eller annat sätt blifvit ägare till en jordbit här och en jordbit där på annans mark. Herr Joakim lyfte blicken från kartan och fick se sonens hopskrynklade bref, som han kastat ifrån sig på pulpeten. — Något vill jag dock offra för den tröst, som den Allsmäktige i dag skänkt mig i mitt stora bekymmer, muhlade han eftertänksamt, i det han lade sonens bref ofvanpå kartan och började släta ut det med handen. — Något är det min plikt att offra, och på min bröllopsdag skola dessa olika jordlotter, som mästare Jon talade om, skänkas till den på hvars mark de ligga, och den summa de tillsammans, i fall vid försäljning, skulle ha belingat, skall den dagen sändas till min son.

Han vek ihop brefvet för att lägga in det i pulpeten, men hejdade sig, ett bref med ett sådant innehåll fick inte finnas på Rödholm, och han fände ljuset, höll papperet intill lågan och lät det långsamt förkolna.

Iduns redaktionssekreterare,

fru Elin Wägner, som sedan mer än 9 år ägnat tidningen sin talang som fast medarbetare, afgår från och med detta nummer ur redaktionen. En sedan länge närönskan att odeladt få ägna sig åt sitt skönlitterära författarskap har manat fru W. att nu lämna sin befattning i tidningen. I det redaktionen begagnar tillfället att bringa sin mångåriga och bepröfvade redaktionssekreterare ett varmt tack för hennes utmärkta journalistiska gärning, är det oss samtidigt ett nöje kunna meddela läsekretsens, att fru W. äfven framgent kommer att medarbeta i *Idun* och, hoppas vi, hädanefter mer än tillförne på det område, där hon framför allt skapat sig ett uppuret namn, nämligen det skönlitterära.

Hon efterträdes på redaktionssekreterareposten af fil. kand. fröken Elisabeth Krey, som senast tillhört Svenska Dagbladets redaktion och hvilken för öfrigt genom ett mångårigt medarbetarskap i hufvudstadspressen samt studieresor i Europa och Amerika sedan länge stadgat sitt anseende som en af de bästa bland våra yngre kvinnliga journalister.

Stockholm i april 1916.

RED. AF IDUN.

Shakespeare och kvinnorna.

För Idun af AUGUST BRUNIUS.

Shakespeares byst efter dödsmasken.

ETT AF DE MARKVÄRDIGASTE FAKTA i nyare tidens utveckling är Shakespeares universella upptagande i all europeisk kultur. Den diktare som kommer närmast i samma afseende, Goethe, har en osöktare anknytning till allt och alla genom sin egen bildnings mångsidighet och sitt medvetna tyska spelande på många strängar. Men Shakespeare tillhör ett folk, som gjort sig mest bemärkt genom sin andliga och fysiska isolering och en tid, som uppfylldes af kaotiska strömningar och hvad vi närmast skulle kalla halfbildning. Själfr var han icke lärd som Goethe, icke ens teoretiker och synes ha varit djupt likgiltig eller skeptisk i fråga om sina egna anspråk på odödlighet. Han arbetade i omedelbar kontakt med en stor teater, som förbrukade en orimligt omfattande repertoar, han fick ringa tid till den grundliga fördjupning i ämnet och den artistiska genomarbetning, som en vinkande universalitet synes kräva och har, hans absolut kritiکلösa dyrkare må säga hvad de vilja, producerat en ansenlig massa halffärdigt och ojämnt gods. Men honom, den själfskapade aktören och dramatikern från Stratford, den oakademiske skribenten, den kloke affärsmanen — honom har den moderna människan af alla åldrar, alla nationaliteter, alla bildningsgrader utvalt till sin älskling bland diktarna. Det är denne på en gång beräknande och icke så nogräknade författare, som ställes upp som ett mönster och öppnåelig förebild för hvarje ny diktargeneration. Han, som icke vårdade sig om att samla och anständigt frycka sina af många händer västfällda opera, studeras minutiöst, som om hvarje ord vore vägd på guldväg. Historien har icke många bättre prof på sin universella ironi än i fråga om denne universelle författare.

Den mest gifvande och kortaste förklaringen till Shakespeares enastående universalitet är den att hvad vi nu sammanfatta under hans verk är helt visst icke en mans verk. Ända sedan den klassiska forntiden hade stenar lagts till den byggnad, som en gång skulle bära hans namn, sagor och legender och faktiska händelser från alla tider och länder, från orienten, Rom, renässansens Italien, medeltidens England lågo i tidens fullbordade lagrade, för att han skulle gripa dem och med några mästerdrag göra dem till sina. Endast den dikt, som i materialform flugit genom

DEN 23 APRIL I ÅR HA JÄMNT TRE SEKEL förflutit sedan William Shakespeare dog. Öfver hela den bildade världen begås minnet af den store skalden, hvars verk från tid till tid synas framstå i en allt klarare glans ej minst tack vare ständigt nya och skarpsinniga uttolkare af hans rika idévärld. I vårt land torde våra främsta hufvudstadsscener komma att fira Shakespeare-

många hjärnor, blir i längden bestående. Endast det stulna kan få den äkta och egna prägeln, det helt uppfunna svävar i luften, därför att det icke kan jämföras med något utan är sig själf nog. Shakespeare tog inte bara en idé där han fann den: han tog hela saken, strök, skref om, satte in, tog ut — och hvad som blef kvar var hans, så triumferande som ingen med möda utpekulerad intrig och dramatisk konflikt kunnat bli. Men mer än det: han hade andras arbete till hands, andras manuskript under ögonen och förfor med dem som om det vore hans egna utkast. Den nya forskningen har beröfvat Shakespeare många genuina verk och tillökadt raden af de författare han bearbetat och samarbetat med. Möjligen har man öfver-

Anna Hathaways (Shakespeares hustrus) fädernegård.

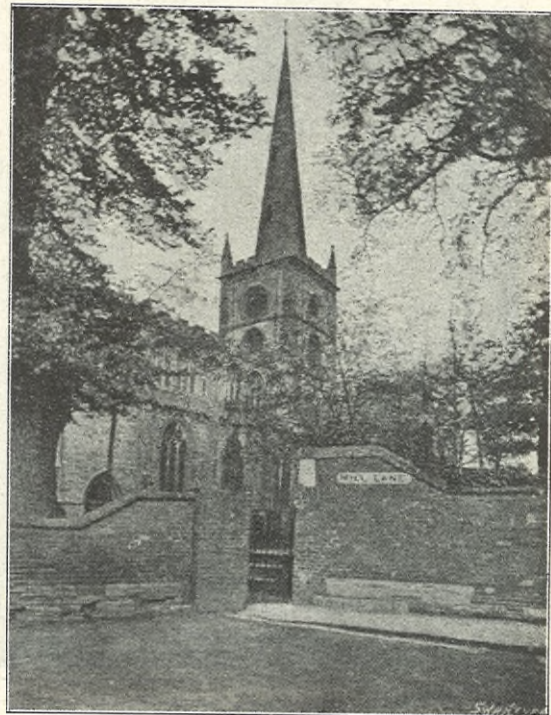
drifvit något, och det skall kanske komma en dag både för honom och Moseböckerernas och de homeriska sångernas nu så beskurna författare, då de alla skola rehabiliteras såsom verkliga ägare och upphofs män till sina egna verk. Men det kan likväl sägas att till en viss punkt, fram till de storverk som börja med Henrik IV, är Shakespeare i stort sedt en vacker sammansmältning af sina föregångare och samtida, äfven om han själf "med handen på pennan" skrivit det mesta. Han har i allmänhet haft en märkvärdig förmåga att ta upp i sig ur litteraturen allt som passade honom; och det är inte en tillfällighet att det första samtida omdöme om honom är en förgrymmad protest mot hans sätt att "smycka sig med andras fjädrar".

Lika snabbt assimilerande har hans förmåga varit äfven i fråga om intryck ur levande lifvet. En af de finaste moderna Shakespeare-kännarna, Walter Raleigh, anser att han varit en af dessa lugna och tyfsta människor, som ådragit sig ringa uppmärksamhet af sin tillfälliga omgivning. Barn upphörde inte att prafa, när han närmade sig utan fortsatte i det lugna medvetandet att "det var bara Master Shakespeare", som nalkades. Hvarje människa blef mera sig själf i hans sällskap. Detta är inte bara ett löst hugskoft. Hvad hans samtid vill öfvertyga om är inte så mycket hans geni som hans älskvärdhet, hans vänliga manér.

minnet medels uppförande af ett par af hans mest bekanta dramer. — Vårt bidrag till 300-årsdagen finna våra läsare i här publicerade synnerligen intressanta artikel af skriftställaren August Brunius, den framstående kännaren af Englands andliga odling under olika skeden och som särskildt ägnat Shakespeares diktning ett ingående och kärleksfullt studium. --: --: --:

Gentle Shakespeare är det stående epitetet. Endast så kan man för öfrigt förstå hans otroliga läthet att krypa in i allas skinn, att förstå allas lynnen och arter, äfven slynglars, rackares, dårars och — kvinnors.

Denna klimax är ju formellt något stötande, men betonar endast afståndet mellan en typiskt manlig författare och somliga af hans objekt. Vi ha i modern litteratur författare som kunna rangeras lätt i en af två kategorier: den manliga och den kvinnliga. Kipling är en typiskt manlig författare, som vet allt om männen och mannen; hans kvinnor stanna inte i minnet. Flaubert och den nyligen aflidne Henry James, Turgenjeff och vår egen Hjalmar Söderberg ha förbundet sina namn med sina förnämsta kvinnogestalter. En och annan af de verkligt stora har lyckats med båda könen. Tänker man på människoskildraren Ibsen, är det inte bara d:r Stockmann och Hjalmar Ekdahl, utan Rebecka West och Hedda Gabler och Nora, som stå med klara drag för medvetandet. Men äfven i sådana fall, om man skall väga karaktärsfyngden, nog lutar vägen något åt det manliga. Ibsen har tecknat några ideala gestalter, Solveig och Agnes: det är bra mycket af kvinnligheten som abstractum i dem, allt det som inte är manligt. Men se på Shakespeare. Han har tecknat många ideala kvinnor, men det finns intet abstrakt i dem. Desdemona, Ophelia, Miranda — man förväxlar dem inte, de stå med skarpa konturer, med individuella drag i all sin eteriska glans. Denna gåfva är kanske den största förutsättningen för universalitet: att kunna se lika strålande opartiskt och lika genomträngande på man och kvinna. Shakespeare har kunnat

Trefaldighetskyrkan i Stratford, hvarest Shakespeare ligger begrafven.

Några Shakespearegestalter

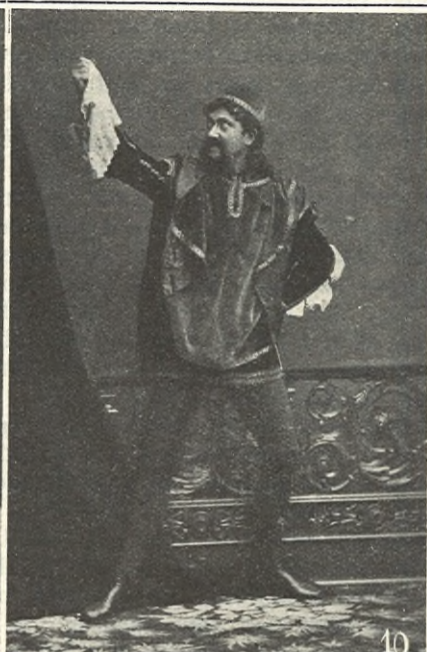
det; och man gör honom en orättvisa genom att framställa på scenen helgonlika abstraktioner i de tre nämnda kvinnorollerna. Visserligen kan det sägas att hans kvinnor i regeln mera afgjordt höra till någon af kategorierna god och ond än männen. Hos kvinnorna talar instinkten starkare än tanken. Macbeth och lady Macbeth ge i detta afseende mest pregnant de båda könkaraktärerna. Han plågas ständigt af sin vandrande fantasi som inte kan hållas i tyglarna; hon ser klart

och nyktert handlingens utgångspunkt och följer som i en väf framför sig. Shakespeares kvinnor ha i många fall praktiskt geni; deras fantasi leder dem icke på villavägar; de se rätt fram och välja naturnödvändigt en väg. Att som Macbeth och Hamlet och Antonius ha talang för två vägar, att verkligen kunna välja — det ligger utanför deras förmåga. Isabella i Lika för lika — den nunnelika figuren — ställes inför ett val, men det är redan bestämdt i hennes väsen att valets kval är uteslutet: hon kan inte bli fragisk, därför att det bara finns en väg för henne. Den djupa tragiken är öfverhufvud förmenad kvinnorna i Shake-

speares värld. Othello mycket gemensamt: den barnsliga lättroge endast mannen som ant kan sprängas sönder; stallklara natur kan jag hon dör lika mild, lika

1. Hr Svennberg som Leontes i "En Vintersaga". 2. Hr Odman som Othello. 3. Hr Personne som Malvolio i "Trettondagsafton". 4. Fru Hartman (numera friherrinnan Ellen Cederström) som Puck i "En midsommarnattsdröm". 5. Fru Hwasser som Lady Macbeth i "Macbeth". 6. Fru Teje som Hero i "Mycket väsen för ingenting". 7. Hr Odman som Romeo i "Romeo och Julia". Efter professor O. Björcks oljemålning i Musikhistoriska muséet. 8. Hr Svennberg som

på den svenska scenen ~

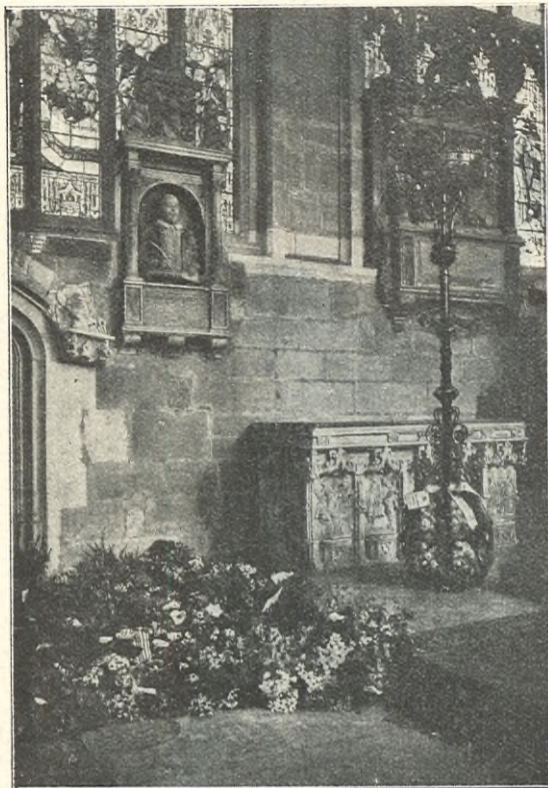
och Desdemona ha
n fläcklösa troheten,
nheten. Men det är
lligen går under, som
kvinnans enkla, kri-
os ondska icke fräta;
oförmögen att förstå

och upplefva ondskan som hon lefvat. Den
ytterliga godheten är blind och dum. En mel-
delmåttig poet skulle gjort Desdemona strå-
lande af all fullkomlighet; Shakespeare ser
hennes hjärtas och hufvuds simplicitet, vis-
serligen en sancta simplicitas.

En helt annan art Shakespeariska kvinnor
slår oss genom sin
okvinnlighet eller rättare
något, som vi i brist på
bättre term kunna kalla
okvinnlighet. Beatrice,
Portia, Katarina, Emilia,
Rosaline (i Kärt besvär)
äro hårda, briljanta na-
turer. Deras kvickhet slår gnis-
tor mot hårdheten i deras vä-
sen. Ännu flera än de nämnda
våga allt; äfven de dufvo-
milda störta sig in i de farliga-
ste företag utan ett ögonblicks
betänklighet, drifna af sin kär-
lek. De taga på sig mansklä-
der, så ofta de kunna komma
åt. Nå, detta tyckes i första
ögonblicket kunna bero på
säregna sceniska förutsättnin-
gar: kvinnorollerna skulle ju
spelas af unga män, och det
kunde då vara praktiskt att
öfverdrifva hårdheten i kvin-
nornas karaktär och ge dem
karlkläder, så ofta det ginge
an. Men vid närmare efter-
tanke räcker inte denna nykt-
ra förklaring till. Shake-
speare har ju också skapat de

Benedikt i "Mycket väsen för in-
genting". 9. Hr Bäckström som
Falstaff i "Henrik IV". 10. Hr Hill-
berg som Jago i "Othello". 11. Hr
de Wahl som prins Henrik i "Hen-
rik IV". 12. Fröken Ek som
Julia i "Romeo och Julia". 13.
Fröken Rosén som Hermione i
"En Vintersaga". 14. Fru Bru-
nius som Beatrice i "Mycket vä-
sen för ingenting". 1, 3, 6, 9, 11,
13 Ateljé Jæger foto. 2, 4, 5, 10,
12 Ateljé Florman. 8, 14 Goodwin
kamerabild.

Shakespeares epitafium i Trefaldighetskyrkan i Stratford.

mildaste kvinnotyper, som säkert inte voro lätta att spela ens för de vekaste ynglingar. Och hvad omkostymeringen beträffar så förminska den icke utan föröka de sceniska svårigheterna. Det är svårt nog för en gosse att illudera som ung kvinna; men det är en nyans svårare att illudera som ung kvinna, som klädt ut sig till karl: den utklädda får ju icke på villkor förväxlas med de verkliga unga karlarna. Nej, Shakespeare synes ha haft ett mycket stort förtroende till sina goss-skådespelare.

Förklaringen till förekomsten af dessa företagsamma, vågsamma, briljanta kvinnotyper i stor myckenhet ligger nog i tidsskillnaden. Renässansen skapade andra kvinnotyper än vår tid. Den vårdade sig icke om att ge kvinnan en så feminin anstrykning som möjligt. Uppfostran var barsk för båda könen. Det är inga lent inlindade fillmälen Julia får smälta af sina föräldrar. En Portias själfständighet och härskarlyne kunna inte vara gripna ur luften. Det rådde säkert inte minst i drottning Elisabeths England nästan feministiska strömningar snarare än feminina. Kvinnan spelade en bestämd roll på många lifsområden. Många tecken tyda på en förvånande god tillgång till boklig uppfostran äfven för flickor. Utlänningar, som reste i England, förvånade sig öfver det svaga könets själfständighet; de konstaterade att kvinnorna följde med sina män öfverallt, äfven till sport och jakt och teater. I skrän

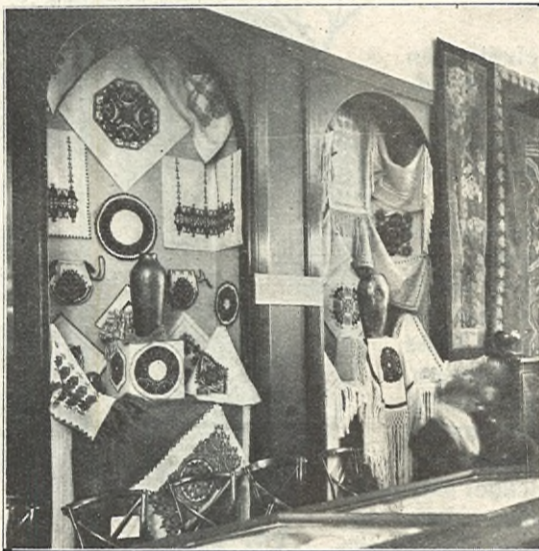

1860-falsdam. Wienerkeramik.

och gillen hade kvinnorna fritt tillträde och åtnjöto lika rättigheter som männen. Särskildt påfallande är den stora mängden litterärt bildade och kultiverade damer. Drottningen själf var en brådmogen och intellektuell kvinna, på höjden af sin tids bildning, på en gång teoretiskt och praktiskt verserad. Hela renässansen, äfven utanför England, kan sägas vara en

kvinnornas tid, medan medeltiden var kvinnodyrkans och kvinnoförtryckets kontrastrika tid.

Shakespeares personliga förhållande till kvinnorna går utanför vår vetenskap och äfven vår förmåga af gissning. Hans mor, Mary Arden, kom af en förmögen och ansedd släkt och kan väl sägas ha stått socialt något högre än sin man. Vi kunna tänka oss att hon haft ett bestämdt inflytande på sin son, men vi veta ingenting därom. Lika litet veta vi om skaldens hustru, Anne Hathaway. Äktenskapet ingicks som bekant med en viss hastighet och var väl icke så väl passande, då hustrun var hela åtta år äldre än sin man. "Hur det gick", veta vi inte. Allting tyder på att det var ekonomiska svårigheter som dref den unge familjefadern till London, och inte misshällighet med sin hustru. Men testamentet antyder ett slutligt dåligt förhållande i sin vårdslöst tillskrifna rad om "den näst bästa sängen" till hustrun, medan det talas vidt och bredt om döttrarnas och utomståendes arfslotter. Man har nitiskt försökt att bortförklara detta genom ett alldes grundlöst antagande, att den näst bästa sängen betydde den säng hustrun var van vid och att det hela sålunda bör fattas som en vänlighet. Det enklaste är verkligen att

Ungersk hemslöjd.

tro på någon kyla mellan makarna. Shakespeare är i så fall icke den enda skald, som lefvat i oenighet med sin fru.

Hans sonetter tala tydligt nog om djupgående och uppslitande erotiska erfarenheter och om en allt annat än puritansk och jämnt borgerlig existens. En modern kritisk skola, förtädd af bland andra sir Sidney Lee och Henrik Schück, vill se i sonetterna endast konventionellt litterära utgjutelser; men denna absurda föreställning om ett meningslöst rimmeri ut i luften motsäges af en kritik, som lägger större vikt vid det psykologiskt sannolika än det historiskt antagliga. Georg Brandes har energiskt förfäktat öfvertygelsen att

det ligger realiteter till grund för sonetterna, men går å sin sida för långt, då han vill läsa ut en hel kärlekshistoria ur dem och påstår sig kunna identifiera de verkliga personerna bakom "den mörka damen" och "vännen". Vi äro för alltid afskurna från möjligheten att lära känna i detalj Shakespeares öden och hans hjärtas upplevelser. Och väl är det! Det nyfikna rotandet i det privataste af de stores privatlif har besparats Shakespeare. Det bästa af honom äga vi i oförstörbar form nedlagdt i dramerna och dikterna, en klenod, som är hela världens gemensamma egendom.

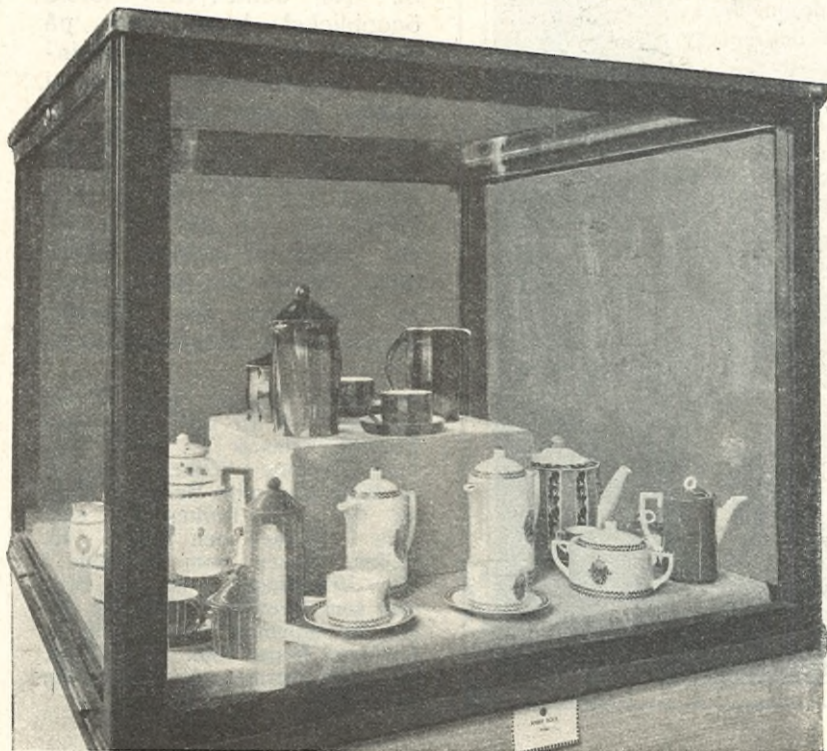
Husmoderns önskelista.

III.

Österrikiskt och ungerskt konsthandverk.

RYKTET OM DEN HOGTSTAENDE KONSTSLÖJD, som blomstrar vid Donaus stränder, nådde redan för åtskilliga år sedan våra nordliga nejder, och ett och annat alster, såsom några representativa spetsar och broderier eller ett stycke handtryckt linne, förirrade sig någon gång hit upp på någon spetsutställning. Men ett samladt intryck af hvad Österrike-Ungarn kan prestera på detta område ha vi först fått genom den mångsidiga och intressanta utställning, som under den gångna vecka varit anordnad i Nordiska Kompaniet. Utställningen som tillkommit på initiativ af Österrikes härvarande yrkesinspektör dr: Bittner och är ett första led i sträfvan att skapa lifligare handelsförbindelser mellan Sverige och dubbelmonarkien, har varit en afgjord succés. Därom vittna kritikens loford, den väldiga publikillströmningen och det stora antalet sålda föremål. Att utställningen kommer att ge svensk konstslöjd åtskilliga väckande impulser torde väl få tagas för gifvet.

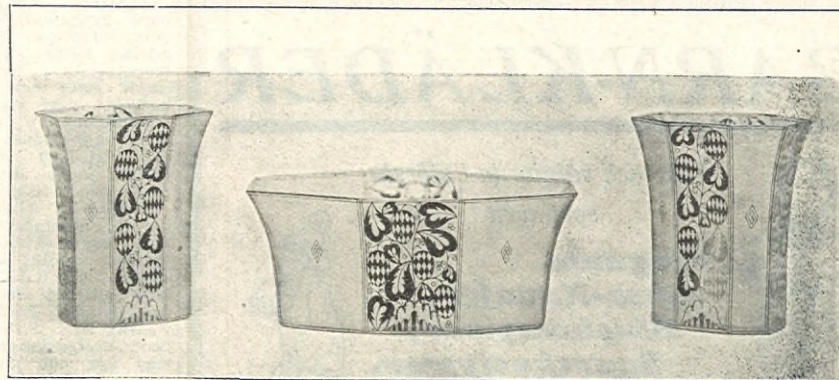
Bland den stora mängd olika föremål, som Österrike utställer, intä glasvarorna en obestridlig rangplats och här beundrar man framför allt de egenskaper, som för öfrigt känneteckna utställningen i sin helhet, nämligen den förnäma enkelheten i konstruktionen och en slösande rik ornamentering. Det är en fest för ögat att betrakta dessa utsöka konstglas, från de djupröda böhmiska, ryktbara sedan långliga fider, till de helsvarta, svart- och hvitrandiga eller de helt hvita med yppiga guldornament. Det var ju Wien, som för åtskilliga år sedan upptäckte kombinationen svart och hvitt som dekorativt element, och denna sammanställning återfinnes också här och hvar i de österrikiska montererna. Man ser sålunda

Porslin från Josef Böck, Wien. Öfverst kaffeservis i svart och guld.

Keramik från Wiener-Werkstätten och Österr. Museum für Kunst u. Industri.

Glas i svart och hvitt från J. L. Lobmeyr, Wien.

handtryckt siden, porslin, glasvaser, pärlbroderier i svart-hvitt, svarta sidenband förses med ett litet gles broderi med hvitt silke, och en helsvart porslinsbonboniär har på locket ett litet öfverraskande stänk af hvitt, och effekten är alltid utsökt.

Wiener Werkstätten, som dominerar på utställningen, exponerar jämte keramik, porslin, små bibelots i pärlemor och emalj, tungt och solidt arbetadt bordssilfver med små dekorationer af malakit och elffenben en intressant nyhet, nämligen batikarbeten. De batikade tygerna torde på en oinvid göra samma intryck som handtryckta, men tekniken, som ursprungligen är javansk, är en helt annan. För att anbringa mönstret på tyget förfar man på följande sätt: De icke mönstrade delarna öfvertäckas med bivax hvarefter tyget neddoppas i färgvätska. Då vaxet efter torkningen borttages är mönstret färdigt.

Förekomma flera färger doppas tyget i en vätska för hvarje färg och får torka mellan hvarje gång. Två meter batikradt siden, lagom till en blus kostar från 13 till 84 kr., allt efter det mer eller mindre komplicerade mönstret. En annan nyhet, en liten lustig modenyck, som återfinnes hos flera af de utställande firmorna, är de virkade blomorna, afsedda till garnityr på klänningar o. d. De göras i ullgarn i grella färger eller i silke. Bland de vackraste var en knippa violer med gröna blad, virkade i groft silke.

Utom en samling förnäma spetsar, dels sydda, dels irländska, lade man märke till en del enkla textiler af ett slag, som hos oss ha fallit i en oförhjänt glömska. Det var linnedukar med fina korsstyngsmönster. Dessa arbeten kräva ingen konstskicklighet — det är santt — men de ha sin egen friska

Böhmiska glasvaror.

och glada charm. Här voro de sydda i en färg — rödt eller blått — ofta med en hardangerbård korsvis öfver duken, och avslutade med en macraméfrans, icke rundtomkring utan blott ett stycke midt på hvarje sida. Andra korsstyngsdukar voro blott enkelt kantade med breda knypplade spetsar.

I fråga om de österrikiska textilerna är det en sak som frapperar betraktaren. Här finns inga

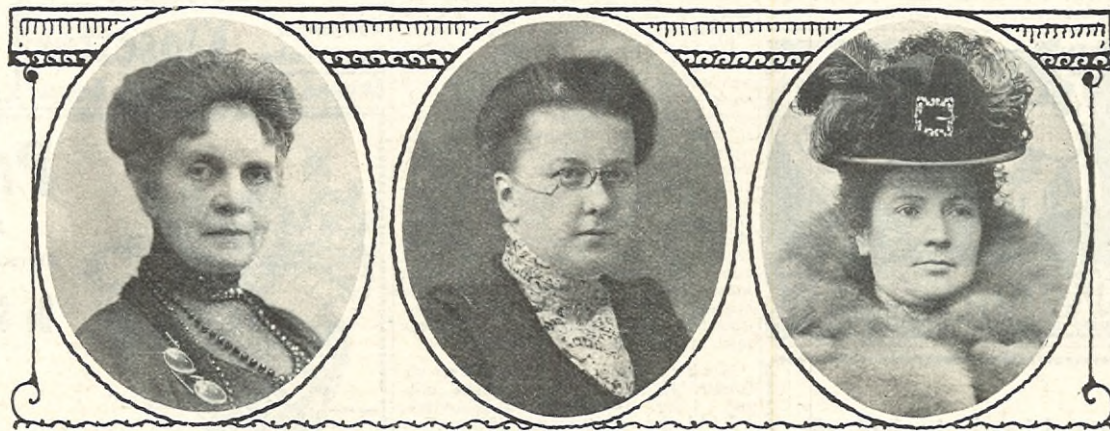
fördomar i fråga om materialens kombinerung. Man syr med ylle på siden, med ylle på bomull, med ylle på chiffon, med bomull på siden etc. i oändlighet, och orienten får släppa till hela sin färgprakt. En anilinröd chiffonsjal hade ett rutmönster i ullgarn i de djärfvaste färger, ett hvitt sidenband från Kunstgewerbeschule var broderadt med yllegarn i blått, brunt, och gult o. s. v. Och effekten blir nästan alltid förbluffande god. Ett material, som spelar en stor roll i de små colifichtes till damtoaletterna är pärlorna, såväl stål- och träpärlor. Tillsammans bilda de dessa långa kedjor, som göra en orientaliskt brokig effekt på en hvit sommarklänning, i stålpärlorna finner man pärlväskorna, som nu dyka upp jämte det öfriga biedermeiermodet och lysa i sina milda pastellfärger.

Delta om den österrikiska afdelningen. Inom systerlandets utställning dominerar hemslöjden med tunga praktfulla broderier, lånade från de färgstarka folkdräkterna. Typiskt ungerska äro de hvita barnkollarna med korsstyngsbroderier i granna färger, effektfulla i sin enkelhet de grofva linneväskorna med rika svarta broderier. En säregen effekt gör en lysduk, hvars mönster är karaktäristiskt för engelskt broderi men sydt med guldråd. Äfven på de ungerska textilerna ser man samma för-

domsfrihet i fråga om materialens sammansättning. Ungarna hade sluttigen en vacker utställning af keramik, spetsar batik, och mycket annat, och de små dockorna i sina pittoreska nationaldräkter voro, de ensamma, små mästerverk.

MIDINETTE.

KVINNOPORTRÄTT TILL DAGSKRÖNIKAN.

Emma Nyströmmér.

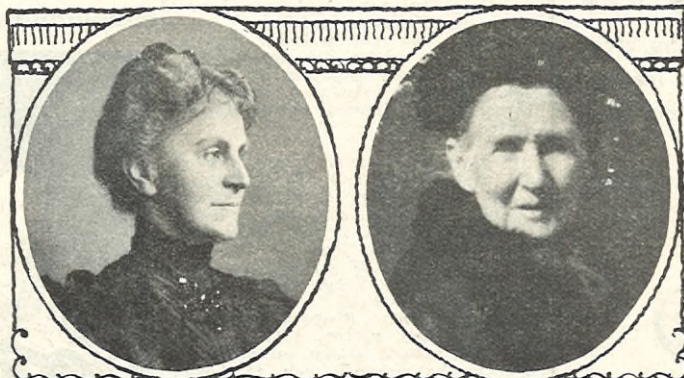
Ebba Pauli.

Fanny Strömberg.

Chefen för den öfver hela Stockholm välkända modiefirman Tunborg fröken Emma Nyströmmér, har i dagarna fyllt 75 år. Fröken Nyströmmér har efter studieåren i Paris ägnat hela sitt lifsarbete åt firman, hvars ledare hon varit sedan 1895.

Fröken Ebba Pauli har tilldelats "kvinnornas orden" Illis quorem meruere labores i guld af åttonde storleken såsom en erkänsla för det niska och gagnande reformarbete hon utfört i fattigvård och barnavård inom och utom fattigvårdslagsstifningskommittén, där hon varit en högt uppskattad medlem.

Sitt 35 års-jubileum med scenen fi-

Louise Carleson.

Charlotte Fagerberg.

rade fru Fanny Strömberg, Folkteaterns i Stockholm direktis, genom att uppträda som månglerskan på en festföreläsning af Frans Hedbergs gamla pjäs "Frun af stånd och frun i ståndet". Folkteaterns publik belönade festföreläsningen med applåder och blommor, som tack för dagens konstnärliga prestation och för hennes framgångsrika verksamhet vid teatern.

Hofrättsrådinnan Charlotte Fagerberg, född Almquist, afled den 31 mars 1916 å Sophia-hemmet. Den aflidna var född den 6 nov. 1831.

Justitierådinnans Louise Carleson afled i Stockholm den 2 april 1916 i en ålder af 70 år.

BARN-KLÄDER

Fina och välgjorda i största sortiment.

Eleganta Goss-Kavajer, Bluskostymer, Sportkostymer.

Väl utförda Flickklädningar, Paletåer, Brodyrklädningar.

Fina och välgjorda Kläder för konfirmander.

BARN-VAGNAR Hopfällbara två- & fyrhjuliga Sitt- och Liggnagnar.

Prima reela varor.

Billiga bestämda priser.

PAUL U. BERGSTRÖMS A/B
Stockholm. 74, 76, 78 Drottninggatan.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; grahamsvälling med fruktkompott; fattiga riddare med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Korngrynskaka med smält smör och lingon; plommonkompott med vispad gräde.

TORSdag. Frukost: Smörgåsbord; uppvärmda köttbullar (rester från tisdag) med potatisbullar; mjölk; kaffe eller te. Middag: Arter med fiask; syltpannkaka.

FREDAG (Långfredag). Frukost: Smörgåsbord; lammkotletter med maitre-d'hôtel-smör och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med scones. Middag: Oxsvanssoppa; kokt piggar med äkta hollandaise och potatis; gräddkaka med sylt.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; fisk med ägg och ris (rester från fredag); kaffe eller te. Middag: Kalfrikkassé med potatis; saftsoppa med skorpor.

RECEPT:

Fyllt refbenspjäll (f. 12 pers.). 3 kg. refbenspjäll, 2 msk. salt (30 gr.), 1 tsk. vitpeppar, 6 färska eller 1 hg. torkade äpplen, 2 tsk. socker (10 gr.), 1 1/2 hg. katrinplommon, 2 msk. smör (40 gr.), 3/4 lit. kokande buljong eller vatten, 1 tsk. köttextrakt.

Beredning: Refbenspjället, som bör vara tunt skuret, knäckes, torkas med en duk, urviden i hett vatten, och ingnides med kryddorna. Äpplena skalas, urkärnas, skäras i skivor och sockras. Refbenspjället utbredes med den köttiga sidan samt de sköljda, förvållda och urkärnade katrinplommonen. Det rullas ihop ej för hårdt och sys igen väl med fint segelgarn, förut doppad i kokande vatten. Smöret bryes väl på alla sidor, hvarest det spådes med buljongen eller vattnet, tillsatt med köttextrakt, och får steka, tills det är mörkt, eller omkr. 3 1/2 tim., hvarunder det öses öfver hvar 10 de min. Det tages upp, garnet klippes bort, och köttet skäres i vackra bitar, hvilka läggas upp på varmt serveringsfat och garneras med äpplena och plommonen samt kruskål eller persilja. Serveras med kokt potatis och köttkyrn, som silas, skummas, afsmakas med köttextrakt och kryddor och serveras i säckskal.

Turska bönor (Haricots-verts) (f. 6 pers.). 1/2 kg. späda turska bönor, 1 1/2 lit. vatten, 15 gr. salt.

Beredning: Bönorna rensas, sköljas i kallt vatten och får rinna af på linne. De påsättas i kokande, saltadt vatten och får koka hastigt, utan lock, tills de äro mjuka, då de läggas upp med halslef på fat med bruten serverett och serveras med rördt smör eller hollandaise.

Konserverade haricots-verts kunna användas på samma sätt: de läggas i kokande saltadt vatten och då det äro kokat, tagas bönona genast upp. Vaxbönor tillagas och serveras som turska bönor.

Citronpudding (f. 6 pers.). Skalet och saften af 1/2 citron, 4 äggulor, 125 gr. socker, 4 blad gelatin, 3 msk. varmt vatten, till gelatinet, 3 dcl. extra tjock gräde.

Beredning: Citronen sköljes och torkas. Skalet afrives nattet och saften utpressas. Äggulorna och sockret röras 20 min., hvarest citronskalet och saften tillsättes. Gelatinet sköljes, klippes i bitar och upplöses i det varma vattnet. Gråden vispas till hårdt skum. Gelatinet nedreos småningom i äggmassan och därefter gråden mycket försiktigt. Krämen fylls i vattensköljid och sockerbestrodd porlinsform och får stelna på is 3-4 tim. Då puddingen skall serveras, lossas den från kanterna med en spetsig knif och uppstjälpes på flat glasskål med tårtpapper. Serveras med makroner af nötmassa.

Makroner af nötmassa (omkr. 45 st.). 3 hg. spanska nötter, 1 hg. florsocker, 5 äggvitvor.

Till garnering: Nötter.

Beredning: Nötterna knäckas, malas och blandas med florsockret. Hvitorna slås till hårdt skum och vispas ytterligare en kvart, hvarest de försiktigt nedröras i nötmassan. Med två teskedar läggas små klickar på en väl smord plåt, och en hel nöt nedtryckes i hvarje kaka. Kakorna gräddas i svag ugnsvärme och äro färdiga, när de släppa plåten.

Pirog på lax (f. 6 pers.). 1 1/2 dcl. risgryn (150 gr.), 1/2 lit vatten, 2 tsk. salt (10 gr.), 3-4 dcl. tjock gräde, 3 1/2 hg. salt lax, 1 msk. finhackad rödlök, 2 msk. smör (40 gr.), 3 hårdkokta ägg.

Smördeg: 150 gr. mjöl, 1 dcl. vatten (knappt), 2 hg. smör, 1 ägg-hvita, till pensling.

Beredning: Risgrynen sköljas, skällas i hett vatten, sättas på i kokande, saltadt vatten, spådes med den tjocka gråden och får koka mjuka, då de hållas upp och få kallna. Laxen sköljes, skäres i skivvor och får ligga i 1 lit. skummjolk omkr. 3 tim., tages upp, inklappas i en duk eller i hvitt papper och skäres i tärningar.

ELLA 0.95

SONJA 1.25

KRAGE DAISY 1.25

JABOT 1.10

DAM-VASKA

DAM-VASKA

av SVART SIDEN MOARÉ 6.25

av SVART SIDEN MOARÉ 3.95

BASARAVDELNINGEN A/B NORDISKA KOMPANIET

SYVALÖFS KORNFLINGOR

Tillverkas under sträng läkarekontroll af bästa tvåradiga korn.

GAHNS Farena-crème.

En kund skriver därom:
»Farena Hafre-crèmen var så ypperlig att vi kunna lämna Er de allra vackraste intyg som vi rimligtvis kunna åstadkomma i ord. Den står långt före allt annat, som vi begagnat.»

Henrik Gahns Aktiebolag, Uppsala. Kungl. Hofleverantör.

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND inneh. af Elisabeth Östmans Husbuderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 16-22 APRIL 1916.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; fransk omelett med champinjoner; mjölk; kaffe eller te med hafre-käx. Middag: Fyllt refbenspjäll med potatis och salader; turska bö-

PHOSPHO-ENERGON-PILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; kallt refbenspjäll (rester från söndag) med lingon och stekt potatis; kaffe eller te. Middag: Pirog på lax; mannagrynsvälling.

TISDAG (Fettisdag). Frukost: Smörgåsbord; stekt sill med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med pressad potatis; semlor med mjölk.

Ekströms JÄSTMJÖL

Ekströms VANILJSÖCKER

ÖREBRO-KEM-TEKN-FABRIK

Det kan utan olägenhet sparas i hvarje hushåll, när Agra M. M. användes till bakning, stekning och all annan matlagning i stället för det dyra natursmöret.

Gör ett försök!

FERROL

är det kraftigast apitfigivande och mest stärkande af alla moderna organiska järmpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det af den ömtäligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas af **APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM, STOCKHOLM.**

Originalaffisur om 500 gram, Pris Kronor 2.-

BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

SINGER SYMASKINER

VÄRLDSBERÖMDA

Fyrtornets RADHES

Arman

Alla som själva vilja måla i hemmen och önska ett utomordentligt vackert och hållbart arbete böra använda emaljfärgen **Chinalack**. Arsenikfri enl. nya gifstads-gän. Erhålles hos alla färg-handlare.

Se till att Ni verkligen får Chinalack och tag ingen annan. Fabrikanten: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

Bästa Garderobs-Klosetter

ÖREBRO KLOSETTFABRIK, Örebro

När som helst kan man äta **ÖREBRO KEX,** men till frukostbordet är den **öumbärlig.**

Presentartiklar

av Svensk Kristall

Största urval Alla prislägen

De Svenska Kristallglasbrukens Försäljningsmagasin

KUNGL. HOFLEVERANTÖR.

20 BIRGER JARLSGATAN 18 GUSTAF ADOLFS TORG
STOCKHOLM.

Lukulin

TANDCRÈME & MUNVATTEN

Bevarar tänderna friska och vackra

Lejon
Vantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITÄT & OMSORGSFULLASTE UTFÖRANDE FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

Löken fräses i smöret. Äggen hackas fint. Smördegen utkafas till 1 1/4 cm. tjock kaka. Af ett eldfast fat, på hvilket pirogen skall gräddas, tages ett mått. Detta sker lättast genom att klippa ett mönster af papper, och därefter skära ut degen med bakelsporre. Degbotten lägges på fatet, och en 3 cm. bred remsa af degen lägges i ring ofvanpå botten och fästes med ägghvita.

Risgröten blandas med laxen, löken och äggen och lägges innanför ringen. Pirogen täckes med ett smördeslock, af samma storlek som botten, och locket hopfästes med denna medelst ägghvita. Locket gar-

neras i rutor med smala smördesremor och i hvarje ruta göres ett snitt med gaffel, så att degen höjer sig, och anrättningen får ett pryldigt utseende. Pirogen penslas med ägghvita, hvilken ej får komma ned öfver sidorna, emedan det hindrar smördegen att höja sig. Gräddas i varm ugn.

Till smördegen siktas mjölet och utrörs med så mycket vatten, att det blir en lagom hård deg, hvilken arbetas hastigt, väges och får hvila 20 min. — Smöret tvättas och vattnet klämmas ur väl, hvarefter det klappas ut till en rund kaka. — Degen kafas ut till en rund kaka, något tjockare på midten. Smöret lägges mitt på degen och kanterna af degen vikas öfver smöret, så att detta fullkomligt täckes, hvarefter degen får hvila 10 min. — Nu klappas degen lätt ut med kafvel till en fyrkant af omkr. 1/2 cm. tjocklek. Denna fyrkant vikas därefter ihop, så att kanterna af degen mötas mitt på fyrkanten. Därefter vikas den ena halfvän af degen öfver den andra, degen ligger då i fyra lag på hvarandra. Degen utklappas åter till en aflång fyrkant. Detta upprepas 4 ggr efter hvarandra, hvarefter degen ställes ut att hvila 15 min. Den kafas åter 4 ggr och får hvila 15 min. Så förfäres ännu två ggr med degen, hvarefter den får hvila 1 tim. innan den bakas uf.

Korngrynskaka (f. 6 pers.)
 2 1/2 dcl. krossgryn, 2 1/2 dcl. vatten, 3/4 lit. mjölk, 2 1/2 msk. smör (50 gr.), 1 msk. finhackad portug. lök, 1 ägg, 1/2 dcl. sirap, 50 gr. sultanarussin, närsalt, 1/2 msk. soja, salt.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorper.

Beredning: Grynen sköljas och lägges i vattnet 12 tim. innan de kokas. Mjölk kokas upp, grynen vispas och få sedan koka omkr. 2 tim., eller tills de känns mjuka och det blir en fast gröt. Den upphålles, och 30 gr. af smöret tillsättes genast. När gröten blifvit kall iblandas löken, fräst i resten af smöret, ägget, sirapen, de sköljda och skällade sultanarussin och litet närsalt. Smeten afsmakas med soja och salt. Fylles i smord och brödbeströdd stekpanna eller form och gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 1 tim. Serveras med lingonsylt och smält smör.

Kokt piggvar (f. 6-8 pers.)
 2 fiskar på omkr. 9 hg. st., 1/2 citron, 2 msk. salt (30 gr.).

Beredning: Fiskarna urtagas, sköljas väl i flera vatten och torkas med en fiskhandduk. Hufvudet får sitta kvar och gälarna klippas bort. Fenorna afputsas, men bortskares ej. En djup skära skäres längs efter ryggen på den mörka sidan af fisken för att det hvita skinn på andra sidan ej skall spricka. Fiskarna gnidas in- och utvändigt med citronsaften och saltet samt få ligga i 1 tim., hvarefter de änyo torkas. De lägges på fisksilan i en fiskkittel med den hvita sidan upp och så mycket kallt vatten tillsättes att det står jämnt öfver fisken. — I brist på fiskkittel stjälper man ett fat upp och ned på botten af en annan kittel och breder därpå en grof handduk, i hvilken fisken lägges, den kan då lätt lyftas upp med handduken, när den är färdig, utan att gå sönder. — Vattnet mätes innan det hålles i kitteln och 7 gr. groft salt tillsättes för hvarje liter vatten. — Fisken blir hvitare om man kokar den i 2/3 vatten och 1/3 mjölk. — Locket lägges på kitteln, vattnet får hastigt koka upp och skummas väl, hvarpå kitteln skjutes till sidan af spisen och fisken får koka 15-20 min., under det vattnet endast småputtrar. Piggvaren lägges upp på servett, garneras med persilja och wacker skurna citronklyftor och serveras med hollandaise, kraft- eller hummersås samt potatis.

Korngrynskaka (f. 6 pers.)
 2 1/2 dcl. krossgryn, 2 1/2 dcl. vatten, 3/4 lit. mjölk, 2 1/2 msk. smör (50 gr.), 1 msk. finhackad portug. lök, 1 ägg, 1/2 dcl. sirap, 50 gr. sultanarussin, närsalt, 1/2 msk. soja, salt.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorper.

Beredning: Grynen sköljas och lägges i vattnet 12 tim. innan de kokas. Mjölk kokas upp, grynen vispas och få sedan koka omkr. 2 tim., eller tills de känns mjuka och det blir en fast gröt. Den upphålles, och 30 gr. af smöret tillsättes genast. När gröten blifvit kall iblandas löken, fräst i resten af smöret, ägget, sirapen, de sköljda och skällade sultanarussin och litet närsalt. Smeten afsmakas med soja och salt. Fylles i smord och brödbeströdd stekpanna eller form och gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 1 tim. Serveras med lingonsylt och smält smör.

Kokt piggvar (f. 6-8 pers.)
 2 fiskar på omkr. 9 hg. st., 1/2 citron, 2 msk. salt (30 gr.).

Beredning: Fiskarna urtagas, sköljas väl i flera vatten och torkas med en fiskhandduk. Hufvudet får sitta kvar och gälarna klippas bort. Fenorna afputsas, men bortskares ej. En djup skära skäres längs efter ryggen på den mörka sidan af fisken för att det hvita skinn på andra sidan ej skall spricka. Fiskarna gnidas in- och utvändigt med citronsaften och saltet samt få ligga i 1 tim., hvarefter de änyo torkas. De lägges på fisksilan i en fiskkittel med den hvita sidan upp och så mycket kallt vatten tillsättes att det står jämnt öfver fisken. — I brist på fiskkittel stjälper man ett fat upp och ned på botten af en annan kittel och breder därpå en grof handduk, i hvilken fisken lägges, den kan då lätt lyftas upp med handduken, när den är färdig, utan att gå sönder. — Vattnet mätes innan det hålles i kitteln och 7 gr. groft salt tillsättes för hvarje liter vatten. — Fisken blir hvitare om man kokar den i 2/3 vatten och 1/3 mjölk. — Locket lägges på kitteln, vattnet får hastigt koka upp och skummas väl, hvarpå kitteln skjutes till sidan af spisen och fisken får koka 15-20 min., under det vattnet endast småputtrar. Piggvaren lägges upp på servett, garneras med persilja och wacker skurna citronklyftor och serveras med hollandaise, kraft- eller hummersås samt potatis.

att själf utbrista: »Hvem skulle ha trott det? Jag skulle aldrig själf ha trott det, för ätta dar sedan.» Sin vana trogen att ej ha någon annan än sig själf att anföra, hade han glömt att han egentligen borde haft fästnön med sig, tills konsulin halft rörd, halft glad frågade: »Nå, ska' vi inte få lyckönska henne också? det vet du, att vi göra af fullaste hjärta.» *

Och så gick det till, att morbror Fritz blef »gift karl», genom en »friarelek» på Skottdagen, att fru V-n fick en god uppfostrare åt sin son och att stora sällskapet kom att sakna en af sina, skola vi säga, monumentala storheter, en af de gamla ungarlarna inom dess »hank och stör.»

Slut.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA.

Läsekretsen får icke gå miste om följande:

»Hvi klappar mitt hjärta så vildt ibland I stormande yra och villa? Och sätter mitt sinne i eld och brand; Ibland ett, tu, tre står det stilla.

Så åter mång dubbelt det slår igen Och väljar båd' jubel och smärta. Ack, säg den som vet! Är det kärleken? Männ' kärleken gror i mitt hjärta? Karola Tusca, Bachfisch.»

J. N-g. Slå er på en sysselsättning som ni duger för.

Olof L. Intressanta saker, men

MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN

En verklig ersättning för det dyrare natursmöret.

Begär högsta märket: MUSTAD'S
»BÄSTA-VÄXT»

för långa och grundliga för en veckotidning.

Viviane. Aldeles odugligt.

Ingrid G. Passar ej.

Marta. Inte precis goja, men ej heller poesi.

Lucie. Versen är allt ovanligt knagglig och med rimmen är det si och så.

A. K. Svårt blir nog att placera denna historia, då den saknar litterärt värde. Brevlådan är ej platsen för sådana anvisningar som ni begär.

Vår. Sätt er i smaskolan och lär er skriva. Begär ej att man skall läsa sådana kräkfötter.

—X— Vi kunna ej offentliggöra ert förslag, som vi anse opraktiskt. Vänd er direkt, men då ej anonymt till Röda Korset.

Linnea. Barnligt. Transitio.

»Påskägg, sällskap och förlöfning, utflykt, sång, musik och viner, dans, teater, andra nöjen, så man önskar fira påsken.»

Detta har nog sin riktighet, men det program ni i stället föreslår är något oklart. Hvad är det vi skollse med »själblickens teleskop»? A. A. Har också ett något oklart recept på livsvisdom.

TRE ORD

SASOL

är

oumbärligt!

Snabbkokaren

Om hvarje svensk husmoder använde skulle millioner kunna sparas i bränsleång. Eldas med affall från vedboden etc.

Kokning på några minuter.

Prospekt o. intyg gratis o. franco.

G. V. RUNDSTRÖM & Co.

Järnaffär — Norrköping.

Etablerad 1854.

Telefoner: N:o 83, 500, 700, 969, 1718.

»Endast äkta» om i locket finnes ingjutet

Carl D. Mohbergs PATENT N:o 5206.

Enkel, Lättskött, Snugg, Luktfri.

Pris Kr. 9,-. Fraktfritt.

Mellin's Food

är bästa kraftnärning för svaga, klana barn i alla åldrar. Förordas af läkare.

Köpes i apotek, special- & drogaffärer.

OXYGENOL-SALVA

Med vätesuperoxid

Schweizer's Broderier

direkt från Schweiz, tull- & porto-fritt till bostaden!

Begär redan i dag vår kollektion, innehållande 70 nya modeplanscher med broderade mönster, som visa det mest förtjuste utförande af de berömda Schweizer-broderierna, jämte katalog öfver tvättbroderier och andra små artiklar med äkta Schweizer-broderier. Denna rikhaltiga kollektion sändes franko till påseende mot insändande af ett 20-öres frimärke.

Den innehåller provor på: Blusar och dräkter för damer, unga flickor och barn — af batist, voile, krepp, organ-die, lärt o. s. v. samt det nyaste i sidentyger från kr. 2.95. Våra broderier äro osydda och kunna lätt förfärdigas samtidigt offerera vi vår kollektion af det nyaste i sidentyger till klädningar och blusar: Taffetas, Crêpes, Charmeuse, Gabardine, Eolienne, Faille, Cotelé, Voile etc. samt Schweizer-batist från kr. 1.50 metern. Synnerligen rikhaltigt utval i svart, hvitt och kulört.

Denna kollektion sändes också franko till påseende mot ett 20-öres frimärke.

Schweizer & Co. Luzern, 10 (Schweiz)
 Schweizer-firma — Schweizer-vara

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets
 ställning den 31 Mars 1916.

Tillgångar:		Skulder:	
Kassabehållning	2,477,565: 41	Aktiekapital	16,000,000: —
Obligationer	13,390,265: 85	Reservfond	6,250,000: —
Fastigh. o. inventarier	5,183,424: 84	Pensionsfond	259,094: 71
Reverser mot säkerhet	72,010,162: 73	Deposit. o. Kapitalr.	63,843,016: 96
Växlar	40,829,901: 50	Sparkasseräkning	36,862,041: 24
Kreditiv- och löpande	15,527,645: 69	Giro- o. löpande räkn. ...	17,450,320: 86
räkningar	1,669,326: 90	Postremissväxelräkn. ...	4,256,911: 32
Hos inhemska banker	9,398,235: 87	Till inhemska banker	3,960,733: 51
» utländska banker	4,502,029: 30	» utländska banker	1,406,619: 12
Ä andra räkningar		Af utl. banker ins.	4,296,613: 69
		Ä andra räkningar	10,403,206: 68
Kronor 164,988,558: 09		Kronor 164,988,558: 09	

Den efterlängta nyheten,
 kaffeersättningen, som bjuder det vanliga
 kaffets sköna arom i förening med
 ett betydligt billigare pris
 är kommen:

Brio

kostar 65 öre för
 1/2 kg., 35 öre för 1/4 kg. och
 säljes öfverallt. Ingen husmoder bör
 försumma detta utmärkte tillfälle att göra
Besparing utan försakelse.
 BRIO-KAFFE-FABRIKEN :: NYKÖPING

Husvarna Symaskiner

En svensk symaskin bör svenskt hem

Lika bra och bättre än de bästa utländska i afseende å konstruktion, hållbarhet, samt lätt och tyst gång. Prisbilliga.

Obs! Förmånliga afbetalningsvillkor.

EN FREJATABLETT
 lindrar den rejsammaste hosta

LEDIGA PLATSER

FRISK, ORDENTLIG, REDBAR flicka sökes till 2 pers. Kunnig i enkel matlagning, bak, husl. sysslor. Intresserad af trädgård. Lön, rek. till »F. d. tjänsteman», Akarp p. r.

FILL 1:sta MAJ sökes en van, pålitlig och ordentlig barnfröken eller barnjungfru med god hälsa och ett godt sätt med barn. Sökande bör vara kunnig i sömnad, strykning och i allt, hvad till barns vård hör. Svar till »Mask och viltig», S. Gumæli Annonsbyrå, Göteborg.

ELEMENTARBILDAD frisk och hurtig, helst ensamstående flicka, van vid alla hushållssysslor, äfven handarbete och sömnad, kan få plats i godt, bildadt hem som hjälp och sällskap åt husmodern. Jungfru finnes. Svar med betyg, foto och uppgift om löneanspråk till »Fru A. X.», Sydsvenska Dagbladets Annonskontor, Lund.

STADGAD, ARBETSVAN FLICKA, villig att tillsammans med husmoder sköta alla sysslor inom hemmet, erhåller plats den 1:sta juni i barnrik familj. Lön 20 kr. pr månad. Familjen bor f. n. på landet men kommer att till hösten bosätta sig i stad. Endast sökande med goda betyg göra sig besvär. Svar till »Husmoder», Iduns exp.

EN BARNKÄR FLICKA, ordentlig och pålitlig, som vill åtaga sig en jungfrus göromål, önskas till enkelt hem. Svar med foto o. ref. till »1 Maj», Kohlswa p. r.

FÖR BILDAD, anspråklös flicka, som är villig åtaga sig ett landt-hushåll med alla därmed förenade sysslor finnes plats å herrgård i Sörmland nu instående 24:de april. Köksa finnes. Reflekterande torde insända rek. o. löneanspråk till »Herrgård», adr. Bettina.

BILDAD, NÅGOT SYKUNNIG BARNFRÖKEN till 3 barn, 6, 4 och 2 år, önskas 1:sta maj. Svar med ref. och lönepret. till Fru Gerda Wickelkelgren, adr. Asheda (Småland).

UNG, FRISK, gladlynt och barnkär flicka af god familj, villig hjälpa till att sköta två barn samt deltaga i förek. görom. erh. plats i början af maj. Den som är kunnig i sömnad o. handarb. äger föredras. Sv. m. foto, ref. o. lönepret. till »Ömsesidig trefnad», Iduns exp.

ENSAMJUNGFRU, pålitlig och intresserad af matlagning får god plats i fem (fullvuxna) persons hushåll. Svar till »Pålitlig», Iduns exp. f. v. b.

ENSAMJUNGFRU, absolut kunnig i så väl finare som enklare matlagning. erhåller förmålig plats den 24 april i läkarehem, två pers. hush. Betyg, rek. o. foto torde sändas snarast till »Godt hem, Västergötland», Iduns exp.

KVINNLIG TRÄDGÅRDSMÄSTARE, kunnig och intresserad, erhåller plats på egendom i Småland fr. 8 apr.—1 nov. detta år. Svar med betygsafskrifter och löneanspråk till Fr. herrinnan L. Bennet, Osabyr på Växjö.

STADGAD FLICKA kunnig i matlagning, bakning, konservering får plats 1:a maj i mindre familj, där husa finnes. Disp. H. Svanlund, Askersund.

FLICKA, SKICKLIG I MATLAGNING, bakning och som ensam kan sköta 3 pers. hushåll får god plats i fint stadshem. Goda ref. Sv. t. fröken Boden Artillerig. 38, Sthlm f. v. b.

Handarbetslärarinna
Vid Grimslöfs Folkhögskola i Kro-nobergs län finnes för instående sommar (1 maj—slutet af okt.) plats för lärarinna, fullt kompetent att undervisa i olika slag af sömnad, stickning och brodering eller eventuellt väfnad. Lön 500 kr. jämte möbleradt rum. Till styrelsen ställda ansökningar böra före den 17 april insändas till Fil. Dr J. E. Strandmark, Grimslöf.

Kokerska

kunnig och med goda rek. får plats den 1 maj hos barnlös familj vid bruk invid Luleå. Månadslön 30 kr. Närmare meddelar före kl. 1 och efter kl. 4 Fru Wallin, Lilla Vattur-gatan 26, 2 tr.

Vid Uppsala hospital och asyl

komma att omkring midten af maj månad d. å. anställas två arbetsföreståndarinnor för att leda sjukhusets slöjd, den ena å arbetssalarna, den andra å sjukvårdsafdelningarna. Föreståndarinnan för arbetssalarna skall och handha förrådet af garner och väfnader m. m. och kunna redovisa för desamma. Full kompetens erfordras. Begynnelselön 480 kr., fri bostad och kost. Egenhändigt skriven ansökan och tjänstebetyg insändas snarast till Överläkaren, Hospitalet, Uppsala.

Bildad dam,

ej för ung, får plats till hösten på landet i mell. Sverige att undervisa unga flickor i kläd- och linne-sömnad samt väfning. Adress Fröken Lönnies, Fleurie, Linköping.

Mot fritt vivre

får bildad ung tyska plats öfver sommaren i fin familj. Svar till »Tysk konversations» under adr. S. Gumæli Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

PLATSSÖKANDE

UNG, BILDAD FRANSYSKA önskar plats i familj som hjälp och sällskap, är äfven kunnig i sjukgymnastik. Svar till »Under sommaren», S. Gumæli Annonsbyrå, Göteborg.

23-ÅRIG LANTBRUKAREDOTTER önskar plats i godt hem på landet. Goda betyg från skolor och föreg. platser. Tacksam för svar till »Efter bästa förmåga», Iduns exp. f. v. b.

FLICKA ÖNSKAR PLATS i familj som husmors hjälp och sällskap, är hushålls- och sykkunnig. Tacks. för svar till »Maj», Iduns exp. f. v. b.

26-ÅRIG BARNSKÖTERSKA söker plats i eller 15 maj i god familj eller vid barnhem, helst uppåt landet och på landet. Kunnig i sömnad. Har genomgått slöjdläro-kurs vid privat skola. Bästa rek. Svar till »Barnvård 26», Kiosken, Rönne-vägen, Malmö.

LÄRARINNA, P. H. L., 23-årig glad och tålmodig, önskar under sommarferierna plats i enkel, treflig familj, helst mell. Sverige, att läsa med barn. Betyg o. rek. finnes. Svar till »Arbetskunnig», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA önskar plats i bättre familj, helst på landet, där jungfru finnes, att gå frun tillhanda med alla inom ett hem förekommande göromål. Kunnig i enkl. linnesöm. Lön önskv. Tacksam för svar till »Jämtländska 18 år», Iduns exp.

22 ÅRS FLICKA från godt hem, önskar under sommaren plats i fam. att undervisa i musik. Svar till »Något undervisningsvan», S. Gumæli Annonsbyrå, Göteborg.

20 ÅRS HALLANDSTÖS (ex. fr. småskoll-sem., vackra bet. o. ref.), som fört inneh. plats i familj, nu vik. vid folkskola, söker inst. läsår plats till godt hem att undervisa nybörjare (äfven i musik). Svar innan 10 maj t. »Hallandstös i fjällen», Iduns exp.

MUSIKLÄRARINNA önskar under sommaren plats i familj, att mot fritt vivre och någon lön undervisa i pianospelning. Sv. till »22 år», Iduns exp. f. v. b.

UNG LÄRARINNA önskar plats under sommarferien i familj. Sv. t. »Sommarferie 1916», Iduns exp.

PLATS ÖNSKAS i bättre familj af 25 års flicka från godt hem, kunnig i enkel matlagning och med lust och fallenhet för sjukvård. Sv. inom 8 dagar till »Familjemedlem», Karlskrona p. r.

Enkel, bättre flicka som genomgått hushållsskola och är intresserad af matlagning. önskar plats att sköta hushåll, gärna hos äldre herre eller dam. Svar till »Familjemedlem 43 år», Snällposten, Lund.

Eng elementarbildad flicka något van vid hushållssysslor, önskar mot fritt vivre plats i god och fin familj, där tillfälle gifves att få deltaga i alla inom hemmet förek. göromål. Svar före den 15 d:s mkt »22 år, Norrköping p. r.

Slöjdlärarinna, intresserad af hushållsgöromål, önskar under sommarferien plats i familj eller annan anställning. Fritt vivre eller lön. Svar till »Sommar 25», Iduns exp.

Skolkökslärarinna med flerårig praktisk önskar anställning vid skola eller i ett hem, gärna där barn finnes, och utlofvats dem god omvårdnad. Svar märkt »Arbete—Plikttrogen», Iduns exp. f. v. b.

Ung flicka, 21 år, som genomgått 1:sta klass hushållsskolor samt talar engelska, önskar plats i bättre familj. Svar till »21 år, Sv. Teleqramb., Malmö.

Eng elementarbildad norrländska önskar komma i familj på landet för att deltaga i allt som förek. inom ett hushåll. Gärna där barn finnes. På lön fästes mindre afseende; blott ett vänligt bemötande. Svar till »18 år, Iduns exp. f. v. b.

Plats som husföreståndarinn önskas af välrekommenderad medelålders dam med utpräglad ordnings-sinne och van att handhafa skötseln af ett hem. Är af bättre familj, äger god bildning samt ett gladt humör; behagligt sätt och utseende, är frisk och stark. Helst till ånkemans- eller ungarhushåll. Svar till »Plikttrogen E. S.», Iduns exp. f. v. b., eller A. T. V. 60496.

INACKORDERINGAR.
INACKORDERING för ung flicka af god familj sökes på herrgård på landet för att lära sig deltaga i alla hushållssysslor samt få behandlas som familjemedlem och deltaga i familjens umgängeslif. Sv. t. direktör E. Tjersjö, Strandvägen 7, C Stockholm.

25 ÅRS FLICKA önskar inack. för 1 å 2 mån. i ett verkligt religiöst men ändå glad hem, helst präst-gård i vacker trakt i mell. eller norra Sverige, eller som sällskap åt någon, som ämnar resa för sitt nöjes skull. Svar med uppgift om ref. o. pris till »M. K.», Lund p. r.

Under sommaren

kunna 2 å 3 unga damer få helinackordering på Sandviks herregård, adr. Smålands Burseryd. Bostad i sommarstuga 3 min. fr. gården. 80 kr. i mån. pr person. Öfverstinnan A. Hytén—Cavallius, f. Frick.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm. Kneippbad. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor Astley Levin, Sthlm.

Borg o. behandl. lämpl. m. Rheum., Gikt, Åderförkalkn. Nervsjukd. Nytt Radiuminhal. Inack. i pens. o. sjukh. 2-6,50 kr. Läk: W. Bergvall.

Borgholm Kurort och hafsbad med sydlandskt klimat. Utm. bad. Tidsenl. utrustn. Vål fungerande vatten-o.kloakl. Läk. J. O. A. Bergqvist, Birg. Jarlsq. 69, Sthlm.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt. 1/4 -1/2. Mildt, jämnt klimat, härl. läge, en af västkustens naturskönaste badorter. Läkare: dr. Erik Witt, Båstads. Sjukgymnast B. Granfelt.

Dalarö Hafsbad. Vål. kur- o. rekr.-ort. Natursk. läge: hälsos. klim. Gytte-, tallb.-kolsyreb. etc. sjuk. Badlök. dr. C. A. Öberg. Uppl. D. Uthyr.-byrå. R. 21.

Djursåtra Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Vål serverade bad. Helutt. Elektr. ljusb. Omsorgsfull massagebehandl. Billigt. Läk: Gust. L. Ribbing, Halmstad.

Fiskebäckskil Hafs- och Kuranstalt v. Västkusten. Ren, dammri hafsluft. Alla sorters bad. Massage och sjukgymn. Bill. lefnads-kostn., stor myl. matsal. Läk.: Lif-med. Emil Jacobsson, Sthlm.

Fjällnäs Sveriges högst belägna luftkurort, c. 800 mtr. ö. h. I björkskogsbältet. Lämplig rekreatjonspl. Härl. fjällnatur, godt bord. c. 60 rum. Juni—aug. Läk.: J. Webörn.

Furusund Hafs- o. Gyttebad i Sthlms skärg. 3 tim. fr. Sthlm. Alla sorters bad, gymnastik, mass. 5 hotell, 50 villor. Läk.: Dr Emil Zander, Sthlm. (Spec: Hjärtsjukd.).

Grennavorssa Berörd järnkälla. Gytte- o. med. b. Mildt barrskogskl., härl. luft. Sjö. Bost. i brunnsparc. Adr.: Moheda. Läk: E. G. Eklund.

Götarp pr Åsenhöga, Jönks län. Naturskönt, högt läge i skogrik trakt vid sjö. Vanl. badf., god järnkälla. Billigt. Rikstäl. Mas-sör. Läk.: H. Löfberg, Stockholm.

Helsjöns kuranst. Horred, Väster-göt. Reum., gikt, nerv- o. hjärtsjukd. Nutida bad, spec. gyttebad. Lämplig rekreatjonsort. Barrskog. Godt bord. 25/5-8/9. Läk: G. Engstrand.

Hjo Badanstalt. Sundaste läge i den förtj. Guldkroken v. Vätern. Utm. bad. Nytt strandbad. 1:a kl. bost. God mat. Läk: Dr E. Tengstrand, Sthlm. För gymn. o. mass. Dr: Hj. Ekberg, Sthlm.

Hälsans Brunnansst., Hälsingborg, v. Öresund. Sofiakällan. Järnkälla. Alla med. badf. Härl. strandbad. Reum. magsjr. skroful. åkommor. Konvalec. Läkare: A. Björkman, Hälsingborg.

Johannisdal Hälsovr. o. badanst. v. Köping. Öpp. Juni —ca 20 aug. Järnkälla med hög radioaktivitet, hvars vatten anv. äfven till alla bad. Läkare: G. Briks-son, Köping.

Källvik 8/6-21/8. Loffthammar. Lugnt, enkelt, billigt, skogrik, vind-skyddad hafskust; fullst. brunns- o. badk; radioaktiva järnk; dietkurer m. m. Läk: Alfr. Ternell, Sthlm.

Medicinska förföringarna besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den af Sv. Kurortföreningen utgifna publikationen »Svenska Bad- och Kurorter» (tillgänglig i bokh.) o. till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamrerarekontoren och Svenska Turistföreningen, Stockholm.

OBS! På grund af dyrtiden har Kurortföreningen uttalat sig för en förhöjning i år af minst 10 å 15 proc. å de vanliga priserna.

Husmödrar som önska sälja

Matvaror, Bär, Konserver, Fruktur, alla slags Väfnader, Handarbeten m. m. torde anmäla detta till vår Byrå, som åtager sig alla slags försäljningar mellan hem i landsorten och Stockholm. **Husmödrarnas Centralförmedling,** R. T. 12834. A. T. 23 13. 10-5.

INACKORDERING, helst i prästfam-lij på landet önskas juli—aug. för 13-års gosse. God underv. i tyska, svenska och matem. Allv. tillsyn. Helst ingen gosskamat. Svar med prisuppgift m. m. till »God vård», Helsingborg p. r.

Några unga flickor

mottagas för konfirmationsundervisning instående sommar i Vikingstads prästgård, nära Bankeberg, Östergötland. Riks: Bankeberg 45. Henning Dahlberg, kyrkoh.

FISKEBÄCKSKIL. Restaurant Ut-sikten rekommenderas. Godt bord. Moderat pris. Beställningar å bord mottagas. Vördsamt ANNA OLSSON.

Fullständig utstyrel för hemgifter.

Färdigsvdt dam- och barnlinne. Egen syteler. Profver sändas på begäran. A. C. Cronquist & Son, Malmö. Riks 815.

Lannaskede Härl. läge å Smål. högl., skogr. trakt. Stark järnk. alla brukl. badf. Spec. Gyttebad. Kneipp. Radium-Institut. Säs. börj. 1 juni. Läk. Dr. Sigge Wikander, Sthlm.

Ljungskile rekreat. ort, härl. bad. barrskogar, järnk. Orust skyddar f. västv. Förå årets omt. regim i societets-, järnv., ångb., f. b. m. Öfr. västk. badorter. Apot., læk: Nath. Dahlberg.

Loka vid Bergsl. järnv. Säs. 5 juni —18 aug. Terminsindeln. Reumat. hjärtf., neurast. Ber. gyttebad jämte vanl. badf. Radiuminhal. Dietkost. Öfverl.: Dr Th. Hedberg, Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobrunn o. badanst. Högt o. torrt läge i natursk. trakt nära Kinnekulle. Ber. järnk., starkt radioaktiv. Billigt. Läk: B. Pontén, Göteborg.

Lyckorna Hafsbad och kurort i härlig natur å västkusten, Bohuslän; barrskog och vackra promenadvägar. Nya kallbadhus uppförda. Förstklassig restaurant.

Lysekil Hafsbad, klimatisk kur- o. rekr. ort, fullst. brunns- o. badkur, sjukgymn. och massage. Moderna anlägg. o. goda bostäder. Läkare: Hjalmar Fries, Stockholm.

Malen, Båstad. Fullst. kurort. Varm- o. hafs. Vidstr. barrskog. Sjukgymn., brunnsdrickn., dietisk behandl. Lekstuga. Lektledarinna. Läk.: Dr. Kj. O. af Klercker, Lund.

Marstrand Hafs- och Kuranst. v. bad, spec. gytte- och tvålmassagebad, goda komm. bill. lefnadsomk. Prosp. g. badkontoret. Läk.: doktor Otto Sandberg, Sthlm.

Medevi Skogssanat. Ber. järnk. m. radioaktiv. utstr. Utm. gytte- o. half. Sol- o. luftb. Kallbad i Vättern. Terrängkurer. Dietiskt bord. Läk.: G. Bergmark, Uppsala.

Mörsils Sanatorium f. bröst-sjuka. Jämtl. Öpp. året om. Ren, stänkande fjällluft. 1:sta kl. bord. El. belysn. Rikst. Öfr.-læk: T. Horney, Mörsil.

Mösseberg Vattenkur. och sanatorium. 1,100 f. ö. h. Öpp. hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols., el. ljusb. Inhalat. Röntg. o. högfrevk.-afd. Läk: Fr. Odenius, Sthlm.

Nybro Brunns- och badanst. Prakt. barrsk. Torr grusgr. Vattenkur. El. ljusb. Gyttebad. Nauheimerb. Solbad. Starka järnkällor. Bill; Läk.: Dr. Bertel Möller, Sthlm.

Nynäs Hafsbad v. Nynäshamn, modern, förstkl. badort m. vattenkuranstalt, moderna kurmedel. Läk: G. Rothman.

Porla Brunn. Ber. kraftiga järnvat-ten. Fullst. badanst. I term. 1/2-1/2, II term. 5/4-5/6. Postadress. Porla. Läk: Dr. H. Nauckhoff, Lin-nég. 12, Stockholm. Riks. & Allm.

Ramlösa Säs. 12/5-1/6. Alkalisk & järnkälla. Spec: Socker, gikt, njurl. Nauheimerb. Radiogenk. Röntg.-und. Läk: Prof. K. Petré, Doc. M. Dr. M. Ljungdahl, Lund.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkällor, mass., ljusb., hafs. kallvattenkur, dietkur, radiumkur. Läk. Lifmed. G. Rystedt, Sthlm, Dr Thorling, Dr Rietz, Prof. Henschen.

Ryd Brunns- och Badanst., Radio-aktiv järnk. Alla brukl. kurmedel. Kneipp. Natursk. läge. Skog o. insjöar. Lugn sommarv. Ytterst bill. lefnadsomk. o. badpr. Läk: D. B. Carlsten.

Saltsjöbadens Badhotell Alla moderna badformer. Fullständigt gymnastikinstitut. Öppet hela året. Läk. Dr. O. F. Åberg.

Skagersbrunn Adr. Kristinehamn. Vatten- o. luftkurort med järnk. Härl. läge v. sjön Skagern. Alla badf. Radiuminhal. Bill. bilskjutsar fr. station, Badint Nils G. Marén, Uppsala.

Strömstad Hafs- och Kuranst. Skyddadt läge. Mildt hafsklimat, ber. gyttebad. Järnk. Säsong 1 juni-15 sept. Läk: A. Bergheil, Sthlm.

Särö 1/2 t. järnv. fr. Gbg.: urgemmal vegetat., härl. strand- & skogspromenader, saltaste bad, förstkl. rest. Brunn. 1.4 mil fr. Sala. Dagl.

Sättra vurstrafik, på beställn. automob. Gyttebad, gymn., massage; särskild matordn. för magsjuka. Öpp. 86-9/8. Läk.: Prof. Friberger, Upps.

Söderköping Brunn o. bad. Fullst. badanst. Härl. läge i natursk. trakt. Nauheimerb. Elektr. ljusb. Sjukgymn., massage och helutlofsbeh. Utm. skogspromen. Enkelt lefnadssätt. Läk.: R. Almqvist, Sthlm.

Södertälje Badinr. Öppet året om. Nytt badhus och societets-hus, massagebad, el. ljusb. Läk.: Axel Hellstenius, Sthlm. För massage och gymn. G. Wickberg.

Tranås Vattenkuranstalt, öpp. året om. Alla varma o. kalla bad. Dietkur. Röntgen. Natursk. läge, vidstr. barrskog. Moderata priser. Läkare H. Tham, Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren o. stärkande luft. Utmärkt var- och saltsjöbad. Tvenne läkare på platsen.

Tulseboda Brunns- o. kurort, Kyrk-hult, Blekinge, 1 Juni —1 Sept. Naturskönt läge i högt liggande skogstr. Utm. o. bill. bad. Apotek. Bill. lefnadsomk. Läkare: Karl Weinberg, Stockholm.

Tyringe Badanst. och Sanatorium. Fysikalisk-dietisk kurort. Nyrestaurerad och mycket utvidgad. Billiga lefn.-kostn. Begär nya prosp. Läk. Dr. O. Reimers, Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium o. badanst. Öpp. året om. Vidstr. skogssomr. Mer än 300 m. öfv. havet. Alla brukl. badf., äfv. elektr. Läk.: Joh. A. Andersson, Ulricehamn.

Varberg Hafsbad och gyttebadanstalt. Bästa hafsbad, spec. gyttebad. Elektr. ljusb. Billiga afgifter o. lefnadsomkostnader. Läk. Dr. Olaf Sandberg, Stockholm.

Wermlands Eda Vattenkuranst. v. Järnkälla, Ren. Kraftiga järnvat-ten. Fullst. badanst. I term. 1/2-1/2, II term. 5/4-5/6. Postadress. Porla. Läk: Dr. H. Nauckhoff, Lin-nég. 12, Stockholm. Riks. & Allm.

Visby med strandb. Kneipp-Byn. Reum. o. spec. nervsjukd., hypnot. beh. Spärv. t. staden, luft-hyddor o. solb. i skog, hafs. v. Öpp. sandstr. Läk: K. Kallenberg, Sthlm.

Öregrund Hafs- och gyttebadanstalt. Härl. fiskrik läge. Goda o. bill. lefn.-förh. Lifl. ångbåtskommunikationer. Gytte- & Nauheimerbad. Läk: Vik-tor Huss, Öregrund.

Östhammar Skyddat läge v. vik af Ålandshaf. Många badf. Tvålmass.-b., Tallb.-b. El. ljusb. m. m. Härl. hats- o. skogsluft. Bill. Läk: Edvin Falck, Östhammar.

Dr Heilmans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och REUMATISKA
AKOMOR.
Kungsporsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enl. kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Centralinstitutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson: adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Med. Dr E. Kleens
(ett-årig) **Kurs i Massage och Sjukgymnastik** (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 **Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp, Prospekt** begäres ståde under adress **Engelbrekts-gatan 43 B, II.**

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 15 Sept.
Begär utförligt prospekt!

ROYAL WINDSOR
Det berömda
hårstärkande vattnet.
Öfver grått hår dess ursprungliga färg, borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. II. med orden: **Royal Windsor Perfectionne.** En alljämt utg. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsor verkan. Pris kr. 5.- + porto.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet, Hoflev 21 Drottningg. 21, Sthlm.**

Javana Lelu
det bästa medel för erhållande af långa ögonfransar och tjocka ögonbryn.
Pris 6 kr. + porto.
Franska Parfymmagasinet, Hofleverant. 21 Drottningg. 21, Sthlm.

Majorskan Edmanns utsökta Crème Idéale.
Försköna. Skyddar. Parfyrer. Förnämsta Parfyrerier.

Använd
Crème-Zuleika
yppersta medel för att få en vacker hy
Säljes i Sthlm endast af **Moreau's Parfyreri, Birger Jarls-gatan 18.** Pris 2:75. Till landsorten mot postförsänd.
Obs! Med hvarje ask följer en utförlig beskrifning på ansiktsbehandling.

Tvätt!
Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förötklassigt sätt i **Mälarebadets Tvätt- & Strykinrättning** till ett pris af **33 öre** pr kg. för tvättposter öfverstigande 30 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.
Allm. 93 44. Riks 38 15.

Damer! Vårda Eder hud!
Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy.
Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

ÅRETS ANDRA

kvartal har nu påbörjats och det gäller därför för alla våra ärade kvartalsprenumeranter, som ännu icke förnyat prenumerationen på Idun, att

OFÖRDROJLIGEN

göra detta.

Endast därigenom kan större afbrott och oregelbundet i tidningens expedition undvikas.

PRENUMERERA DÄRFÖR GENAST!

Vördsamt
IDUNS EXPEDITION.

Kvinnliga Folkhögskolan, Molkom,
Grundad 1892
Nästa kurs 10 maj-12 augusti. Underv. i vanliga folkhögskoleämnen samt kvinnlig slöjd (slät- och konstväfnad, sömnad, knyppling, broderi m. m.). Läge mellan skog och sjö i en af Värmlands vackraste trakter. Stor lärarepersonal. God och billig inackordering på skolans välnärda Elevehem. Samtidigt pågår H u s s k o l a n, där högst 12 elever, vilka förut genomgått folkhögskola eller läroverk, mottagas. Prospekt erhålles af föreståndaren, Fil. Dr Hjalmar Heden, adr. Molkom.

Elever.
Bildade flickor emottagas som elever nu och till hösten a Östermalms Sjukhem, Floragat. 12, II Sthlm.

Tyska lektioner
gifvas af ung infödd tysk under promenad eller i hem. A. tel. O. 4368.

Elever i matlagning och bakning
emottagas a Ombergs Turisthotell, Alvastra. Anmälan före 1 maj.

Konstslöjden i Hemmet
Äldre årgång af mönstertidningen realiserats till 2:50 pr årg. Inneh. en mångfald mönster till sömnad, väfnad, läderplastik, div. sorters målning, metallarbeten m. m.
G. o. A. MEUKOW, Visby.

Högre Lärarinneseminarier
vid Stiftelsen Kjellbergsskolan i Göteborg
omfattar 3 ettåriga afdelningar och meddelar »högre lärarinnekompetens». För inträde i afd. I fordras fullständigt afgangsbetyg från 8-klassig flickskola jämte examen i ett fåtal ämnen. Till hösten 1916 finnas platser i afd. II.
Ansökningar, åtföljda af betygsafskrifter, frejde- och läkarebetyg, insändas före den 4 juni till seminarierets föreståndarinna, Södra Vägen 23, Göteborg, som äfven besvarar förfrågningar.
Göteborg i februari 1916.
STYRELSEN.

Strängnäs Hushållsskola.
Husmoderskurser 10 april-30 maj samt 3 juni-12 augusti. Grundlig undervisning. Godt hemlif. Trefliga um. Prospekt gen. **Fru M. Braune, Strängnäs**

Nobynäs Hushållsskola.
Höstterminen från 15 Aug. till 15 dec. 1916.
Bildade flickor mottagas a Nobynäs herrgård, härligt och hälsosamt läge på småländska högländet. Grundlig hushålls-, slöjd- och språkundervisning meddelas af skickliga, examinerade lärinnor. Godt hem.
Sommarskurs, (matlagning, bakning och konservering) från den 20 maj till den 1 augusti. Vidare meddelar föreståndarinnan **Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd.** Rikstelefon 5.

Birgitta-Skolan
Beridarebangatan 17, STOCKHOLM
Utbildningskurser i klädsömnad, linnesöm, barnkläder, hvitbroderi och konstväfnad.
Nya kurser börja efter Påsk hvartill anmälningar mottagas dagligen.
Prospekt på begäran.
Elisabeth M. Glantzberg.

MUSIK-INSTRUMENT

Endast prima och väl justerade: Gitarrer, mandoliner, gitarmandoliner, gitarrlutor, violiner, violonceller, cittror, konsertinor, dragspel, flöjter, klarinetter, mässingsinstrument, sextetter af förstklassig böhmisk tillverkning, svensk modell, till 355 och 490 kr. sextett pr extra kontant, trummor, fodral, strängar och öfriga tillbehör. Triumfhoner (talapparater) och ljudskifvor med frälsningsarmestycken. Orglar och pianon från främsta fabriker. Hög rabatt vid extra kontant köp af orglar och pianon.

Frälsningsarméns berömda TEER och KAKAO

DENTOL, förstklassigt antiseptiskt munvattnet och dito tandpasta.
ARMÉ-TVÅL, antiseptisk toalettvål.
VIOLA IDEAL, finaste toalettvål.
PUTSPULVER och **PUTSKRÄM,** Bäst rengöringsmedel för metaller.

Erhållas vid eller genom hvarje Frälsningsarmékår, hos många hrr handlande eller direkt från

Frälsningsarméns Handelsdepartement, Östermalmsgatan 24 o. 26, Stockholm 5. Telefoner Riks 8581 Allm. 6372

Filial: S. Allégat. 9, Göteborg, Riket. 7376.
Rikt illustrerad varukatalog, innehållande fullständiga varu- o. prisuppgifter, sändes på begäran gratis och franko.

Bränslebesparing!
Köp vårt **Kaminbränsle** a Kr. 4.75 pr hl.
JOH. LUNDSTRÖM & Co. A.-B. Riks och Allm. Telefon Namnanrop "LUNDSTRÖMS"

Förnämsta vita stångtvål är **Äkta Baisamiska Barnängens · Aseptintvål**
OBS. Björnstampeln!

ÄRADE HUSMÖDRAR och alla som sätta värde på ett godt rostadt kaffe torde prova min utmärkta Java-blandning, som säljes till kr. 2:50 pr kilo fraktfritt köparens närmaste postanstalt, då minst 2 kilo på en gång beordras. Rekvisiterna genast! Endast ett brefkort till **EMIL BROLIN, Klasterp.**

För sterbhus'
räkning säljes en gammal fin chifonier och ett ovallt bord med skulpterad fot, allt af mörk masurrahogny. Geist, Uppsalagatan 3 II Ö. g., Stockholm.

Turkiska badet
i Malmstorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris före kl. 12 kr. 1,50, efter kl. 12 kr. 1,75.

Husmoderskolan
i Karlstad.
Matlagningskurs, omfattande 6 veckor, tager sin början den 1 maj. Prospekt på begäran.
Riktet. 812. **Nancy Enwall.**

Ferrin

Fås på apoteken
Bästa järnmedel
Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

Extrafint Kärn mjöl
LEJONKÄRN
TRELLEBORGS ÅNGVARVS
AKTIEBOLAG
YPPERSTA HVETEMJÖL.

DET NUMERA
FÖRNÄMSTA
HVETEMJÖLET
ÄR
KRISTALL PATENT

PÅLS ÖNSKAS KÖPA. Finns det någon vänlig dam eller herre som mot en liten penningssumma vill sälja en begagnad dam- eller herrpäl till sjuk och fattig barnmorska? Svar med prisuppgift till »Fattig barnmorska», Iduns exp. f. v. b.

Rekvirera vår katalog a Edition Schotts 20-öres Bibliotek.
Denna katalog upptager o:a 5000 olika nummer musikaler i vacker utstyrelse och godt arrangement, innehållande våra förnämsta kompositörer i mäterlig bearbetning. Operor, Ouverturer, Potpourrier, Fantasier, Öfversättningar af fosterländsk musik, Moderna danser och marscher.
J. F. Hallmans Bokhandel, UDDEVALLA.

JACOBSONS AFFÄR
FIRMAN ETABLERAD 1832.
HANDARBETEN, TAPISSERI M. M. - Väckänd. - Vålorterad. - 24 B Grevtureg., vid Tattersall

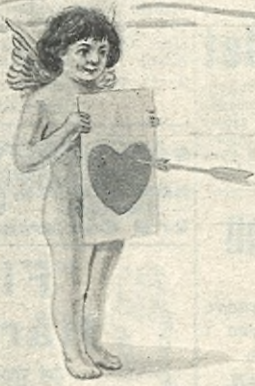
"FINN's" Hårvatten
det yppersta för håret.
Befriar från mjäll och klåda, hindrar hårfall.
Erhålles till 2 kr. från **Finn, Ljungby l.**

M. ZADIG'S
Shampooing-Pulver
rener håret, borttager mjäll, styrker hårröten, befordrar hårväxlen, dess användande är en verklig njutning.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Deposition 4 $\frac{1}{2}$ 0
Kapitalräkning }
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Skottåret ger damerna
jakträttigheter.
Florodol-Tvålen
förhöjer träffsäkerheten

R. LINDBLAD